

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Powiatu Łomżyńskiego
z dnia 2019 r.*

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2019 – 2024**

Łomża, 2019 r.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	3
I. Podstawy merytoryczne opracowania Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.....	5
1. Uregulowania prawne.....	5
2. Uregulowania strategiczne.....	8
II. Podstawowe informacje dotyczące sytuacji osób niepełnosprawnych w powiecie łomżyńskim.....	11
1. Charakterystyka powiatu łomżyńskiego	11
2. Osoby niepełnosprawne w powiecie łomżyńskim – dane statystyczne.....	16
3. Stan infrastruktury pomocowej.....	31
4. Instytucje i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.....	38
III. Analiza SWOT.....	41
IV. Cele programu oraz działania niezbędne do jego osiągnięcia.....	44
Główne obszary działań (cele szczegółowe).....	44
1. Cel szczegółowy 1.....	45
2. Cel szczegółowy 2.....	49
3. Cel szczegółowy 3.....	51
4. Cel szczegółowy 4.....	56
V. Podmioty współpracujące przy realizacji programu.....	59
VI. Koszty realizacji programu, źródła finansowania i monitoring.....	59
Podsumowanie.....	60

Wprowadzenie

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym oraz ważnym elementem polityki państwa, która jest skierowana na minimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz zaspokajanie potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia.

Osoby niepełnosprawne wciąż nie są traktowane, jako pełnosprawni obywatele. Na co dzień mamy do czynienia z przejawami dyskryminacji w zakresie opieki medycznej, edukacji, zatrudnieniu i innych dziedzin życia społecznego. Rozpoznanie i zdiagnozowanie potrzeb osób niepełnosprawnych, a także podejmowanie działań mających na celu wyeliminowanie przeszkód utrudniających osobom niepełnosprawnym aktywny udział w życiu społecznym, zapobiega marginalizacji i wykluczeniu społecznemu tej grupy osób.

W 2018 roku zakończyła się realizacja „*Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2013 – 2018*”, który był częścią „*Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Łomżyńskim na lata 2016 – 2022*”. Niniejszy Program stanowi jego kontynuację i uzupełnienie, z uwzględnieniem aktualizacji potencjalnych działań w kontekście źródeł finansowania oraz możliwości instytucjonalnych i prawnych, a także rosnących potrzeb osób niepełnosprawnych zamieszkujących powiat łomżyński.

Podstawę prawną opracowania niniejszego dokumentu stanowi art. 35a, ust. 1, pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity – Dz. U. z 2019 r., poz. 1172, ze zm.), który nakłada na powiaty obowiązek „opracowania i realizacji, zgodnych z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, w zakresie:

- a) rehabilitacji społecznej,
- b) rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia,
- c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych”.

Program ma ułatwić prowadzenie aktywnej polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych, wspierać i umacniać ich prawa, eliminować wszelkie przejawy dyskryminacji oraz przyczynić się do stworzenia osobom niepełnosprawnym warunków umożliwiających godne i możliwie pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.

Skuteczną realizację tego celu mają zapewnić planowane, konkretne działania na rzecz integracji społecznej, aktywizacji zawodowej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Wprowadzenie w życie planowanych działań uzależnione będzie od wielu czynników. Realizacja zadań wymagała będzie zaangażowania nie tylko pracowników administracji samorządowej, ale także różnych instytucji, fundacji, związków wyznaniowych i organizacji społecznych. Zintegrowanie wszelkich działań, inicjatyw społecznych, usprawnienie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym jest zadaniem na wiele lat, ale dającym szansę osobom niepełnosprawnym na poprawę warunków ich życia oraz pełniejszą integrację za środowiskiem ludzi zdrowych. Ważna będzie także aktywna postawa osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Na zasięg przedsięwzięć na rzecz osób niepełnosprawnych, podejmowanych w latach 2019 – 2024, będą miały wpływ zarówno inicjatywy i możliwości finansowe jednostek samorządowych, jak również przepisy prawne dotyczące tej sfery działań.

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych ma charakter otwarty, a stopień ogólności zawartych w programie działań został tak dostosowany, aby umożliwić w przyszłości podejmowanie różnorodnych działań i inicjatyw oraz włączanie na różnych etapach jego realizacji nowych podmiotów, realizatorów, uczestników. W Programie z uwagi na zmieniające się warunki, potrzeby i oczekiwania osób niepełnosprawnych, dopuszcza się możliwość poszerzenia go o nowe obszary działań. Celem programu jest zminimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz umożliwienie zaspokojenia potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia.

Adresatami Programu są osoby niepełnosprawne z terenu powiatu łomżyńskiego, rodziny i opiekunowie osób niepełnosprawnych, a także instytucje i organizacje pozarządowe zajmujące się statutowo pomocą osobom niepełnosprawnym.

I. Podstawy merytoryczne opracowania Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.

1. Uregulowania prawne.

Sytuację osób niepełnosprawnych reguluje wiele aktów prawa międzynarodowego, krajowego i lokalnego. Prawa osób niepełnosprawnych są przedmiotem uwagi Organizacji Narodów Zjednoczonych i innych organizacji międzynarodowych.

Pierwszym aktem prawnym ustanowionym przez Organizację Narodów Zjednoczonych była „*Deklaracja Praw Osób Niepełnosprawnych*”, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych uchwałą Nr 2856 (XXVI) z dnia 9 grudnia 1975 roku.

Kolejnym krokiem było opracowanie „*Światowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych*”, który przyjęty został przez Zgromadzenie Ogólne ONZ rezolucją nr 37/52 z dnia 3 grudnia 1982 roku. Natomiast dnia 22 grudnia 1993 r. ONZ na 48 sesji Zgromadzenia Ogólnego przyjęła jeden z podstawowych dokumentów dotyczących praw osób niepełnosprawnych pt. „*Standardowe zasady wyrównywania szans osób niepełnosprawnych*”. Z kolei pierwszym międzynarodowym aktem prawnym, odnoszącym się kompleksowo do osób niepełnosprawnych jest „*Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych*”, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 roku. W dniu 16 września 2012 roku Prezydent RP podpisał dokument ratyfikacyjny (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169).

W w/w dokumentach podkreślono prawo osób niepełnosprawnych do tworzenia im tych samych szans, co pozostałym obywatelom, oraz do równego udziału w udogodnieniach warunków życiowych, będących efektem rozwoju społeczno – gospodarczego. Niepełnosprawność zdefiniowano w kategoriach relacji pomiędzy osobami niepełnosprawnymi, a ich środowiskiem.

W art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyrażona została zasada równości, która stanowi, że wszyscy są wobec prawa równi i że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny.

Zasada równości należy do fundamentalnych zasad demokratycznego państwa prawa i należy ją odnieść m.in. do osób niepełnosprawnych.

Konstytucja RP w art. 68 ust. 3 i w art. 69 nakłada na władze publiczne obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej i udzielenia pomocy osobom niepełnosprawnym w zabezpieczeniu ich egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.

Dnia 1 sierpnia 1997 r. uchwalona została, zagwarantowana w Konstytucji RP, „*Karta Praw Osób Niepełnosprawnych*” (M.P. z 1997 r. Nr 50, poz. 475) . Stanowi ona, „że osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajami, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji”.

Oznacza to w szczególności prawo osób niepełnosprawnych do:

- dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym;
- dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny;
- dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną;
- nauki w szkołach wspólnie ze swoimi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej;
- pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej umożliwiającej rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych;
- pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystania z doradztwa i pośrednictwa zawodowego, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga - prawa do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych;
- zabezpieczenia społecznego uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym;
- życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym:
 - dostępu do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej,

- swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu,
- dostępu do informacji,
- możliwości komunikacji międzyludzkiej;
- posiadania samorządnej reprezentacji swojego środowiska oraz do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych;
- pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz w rekreacji i turystyce odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

Najważniejszą ustawą dotyczącą osób niepełnosprawnych jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity – Dz. U. z 2019 r., poz. 1172, ze zm.). Ustawa reguluje orzekanie o niepełnosprawności oraz określa m.in. takie kwestie, jak: rehabilitacja osób niepełnosprawnych, ich prawa, obowiązki i uprawnienia pracodawców w związku z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, funkcjonowanie zakładów pracy chronionej i zakładów aktywności zawodowej, szkolenie osób niepełnosprawnych.

Inne akty prawne, odnoszące się do zagadnienia niepełnosprawności to m.in.:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507, ze zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 2220, ze zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 1878, ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1482, ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 688, ze zm.),

a także akty wykonawcze do poszczególnych ustaw.

2. Uregulowania strategiczne.

Założenia powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych są zgodne z celami określonymi w dokumentach strategicznych, obowiązujących na poziomie międzynarodowym, ogólnokrajowym i regionalnym.

Fundamentalnym dokumentem strategicznym z zakresu polityki społecznej na poziomie regionalnym jest *„Strategia Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020”*. Strategia stanowi integralną część *„Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020”*, przyjętej przez Sejmik Województwa Podlaskiego uchwałą nr XXXI/374/13 z dnia 9 września 2013 r.

Wśród zaplanowanych celów strategicznych, realizujących cel główny Strategii: *„zapewnienie, w warunkach ciągłych przemian, kompleksowego wsparcia osobom i grupom społecznym oraz stałe i efektywne dostarczanie profesjonalnych rozwiązań umożliwiających zapobieganie i rozwiązywanie problemów społecznych, w oparciu o posiadaną wiedzę i zdobyte doświadczenie kadr oraz wysoki poziom integracji społecznej”*, wymienia się w w/w dokumencie:

- wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu,
- wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
- ograniczenie skali zjawiska wykluczenia społecznego,
- rozwój aktywnych form pomocy i integracji społecznej.

Najważniejszym dokumentem strategicznym z zakresu polityki społecznej na poziomie lokalnym jest natomiast *„Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Łomżyńskim na lata 2016 – 2022”*, przyjęta uchwałą Nr XXI/113/2016 Rady Powiatu Łomżyńskiego z dnia 21 grudnia 2016 r.

Misją Strategii jest: *„zapobieganie zjawisku marginalizacji i wykluczenia społecznego, umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia poprzez stworzenie skoordynowanego i efektywnego systemu wsparcia, który zapewnia godne warunki życia i rozwoju mieszkańcom Powiatu Łomżyńskiego”*.

Jednym z celów strategicznych określonych w Strategii jest „*wzrost kompetencji społecznych i zawodowych osób niepełnosprawnych*”. Realizacja celu zakłada następujące działania skierowane do osób niepełnosprawnych:

- prowadzenie pracy socjalnej z osobami niepełnosprawnymi;
- zwiększanie udziału osób niepełnosprawnych w sporcie, kulturze, rekreacji i turystyce;
- likwidowanie barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w obiektach użyteczności publicznej;
- zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do różnorodnych form poradnictwa specjalistycznego, w tym psychologicznego i prawnego;
- rozwijanie oferty funkcjonującego w powiecie Warsztatu Terapii Zajęciowej i Środowiskowego Domu Samopomocy;
- zwiększanie dostępu osób niepełnosprawnych do informacji o prawach i uprawnieniach;
- podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych;
- wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych: poprzez zwiększenie dostępu do edukacji, pracy, usług i świadczeń, rozbudzenie społecznej świadomości, wspieranie i kreowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności;
- uruchomienie wypożyczalni sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego;
- stworzenie możliwości uczenia się i rozwoju każdego dziecka niepełnosprawnego w integracyjnej grupie przedszkolnej i klasie szkolnej;
- opracowanie i rozpowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych;
- promowanie programów lokalnych z zakresu rozwiązywania problemów związanych z niepełnosprawnością;
- prowadzenie działań edukacyjnych wśród uczniów oraz rodziców i opiekunów uczniów pełnosprawnych w zakresie rozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych i przestrzegania ich praw;
- organizowanie procesu kształcenia uczniom niepełnosprawnym dostosowanego do indywidualnych możliwości;
- promocja nowoczesnych technologii umożliwiających kształcenie zawodowe osób niepełnosprawnych;

- finansowanie tworzenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych ze środków PFRON;
- organizowanie kursów kwalifikacyjnych dla osób niepełnosprawnych;
- udzielanie pożyczek dla osób niepełnosprawnych ze środków PFRON;
- gromadzenie i aktualizacja danych o instytucjach i organizacjach pozarządowych zajmujących się wspieraniem osób niepełnosprawnych;
- wykorzystywanie środków z programów celowych PFRON;
- stworzenie możliwości pracy dla osób niepełnosprawnych w każdej gminie Powiatu Łomżyńskiego, zwalczanie dyskryminacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy;
- zwiększenie dostępności korzystania z rehabilitacji i opieki zdrowotnej przez osoby niepełnosprawne na terenie powiatu;
- zorganizowanie systemu działań wspierających dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
- wspieranie tworzenia grup zadaniowych i samopomocowych w środowiskach lokalnych mających na celu opiekę nad ludźmi starszymi, samotnymi i niepełnosprawnymi;
- wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych;
- organizowanie i udział w imprezach integracyjnych;
- stworzenie możliwości aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu lokalnej społeczności;
- promowanie zdrowego trybu życia i informowanie o zagrożeniach powodujących powstanie niepełnosprawności;
- ograniczenie zjawiska wykluczenia zawodowego; przygotowanie osób zagrożonych wykluczeniem zawodowym oraz osób niepełnosprawnych do wejścia na rynek pracy oraz otrzymania zatrudnienia;
- zwiększenie dostępności do wykwalifikowanych pośredników pracy i doradców zawodowych, upowszechnienie metod i narzędzi informacji i poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych.

II. Podstawowe informacje dotyczące sytuacji osób niepełnosprawnych w powiecie łomżyńskim.

1. Charakterystyka powiatu łomżyńskiego.

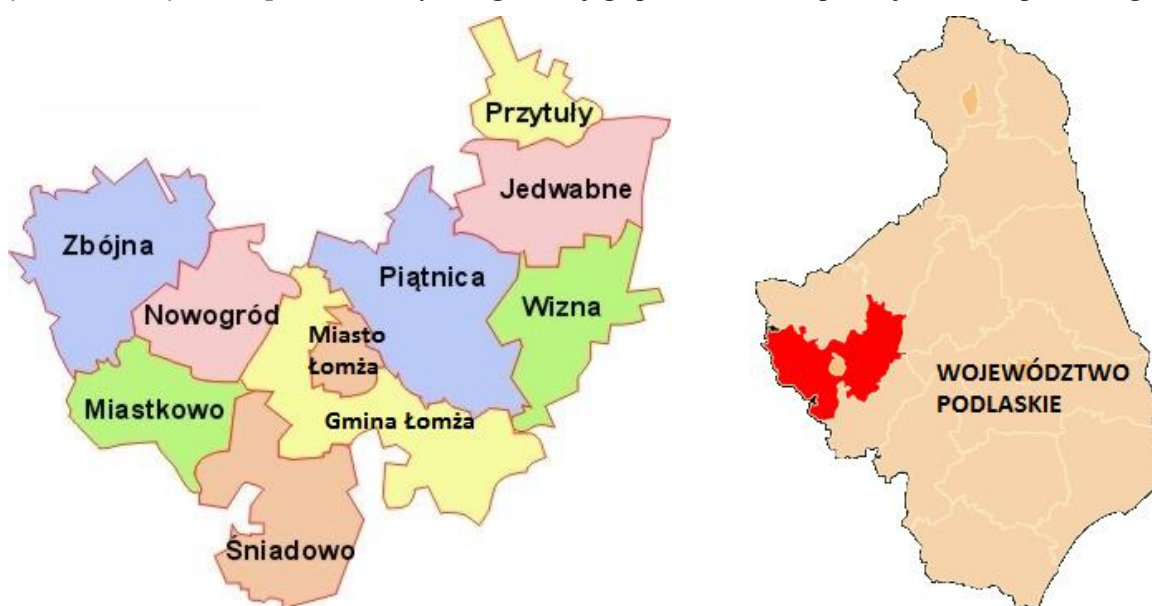
Powiat łomżyński został utworzony w wyniku reformy administracyjnej państwa, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1999 roku, na podstawie ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2019 r., poz. 511, ze zm.) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 1998 r. w sprawie utworzenia powiatów (Dz. U. z 1998 r., Nr 103, poz. 652). Jest położony w zachodniej części województwa podlaskiego i zajmuje powierzchnię 1 355 km². Jest jednym z 17 powiatów województwa.

Powiat łomżyński obejmuje swoim terytorium obszar 9 jednostek samorządowych, tj.:

- 2 gminy miejsko-wiejskie (gminy Jedwabne i Nowogród),
- 7 gmin wiejskich (gmina Łomża, Miastkowo, Piątnica, Przytuły, Śniadowo, Wizna i Zbójna).

Nie obejmuje natomiast swoim zasięgiem miasta Łomża, które pełni funkcję miasta na prawach powiatu.

Rysunek 1: Terytorium powiatu łomżyńskiego oraz jego położenie na mapie województwa podlaskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map dostępnych na stronie: www.powiatlomzynski.pl.

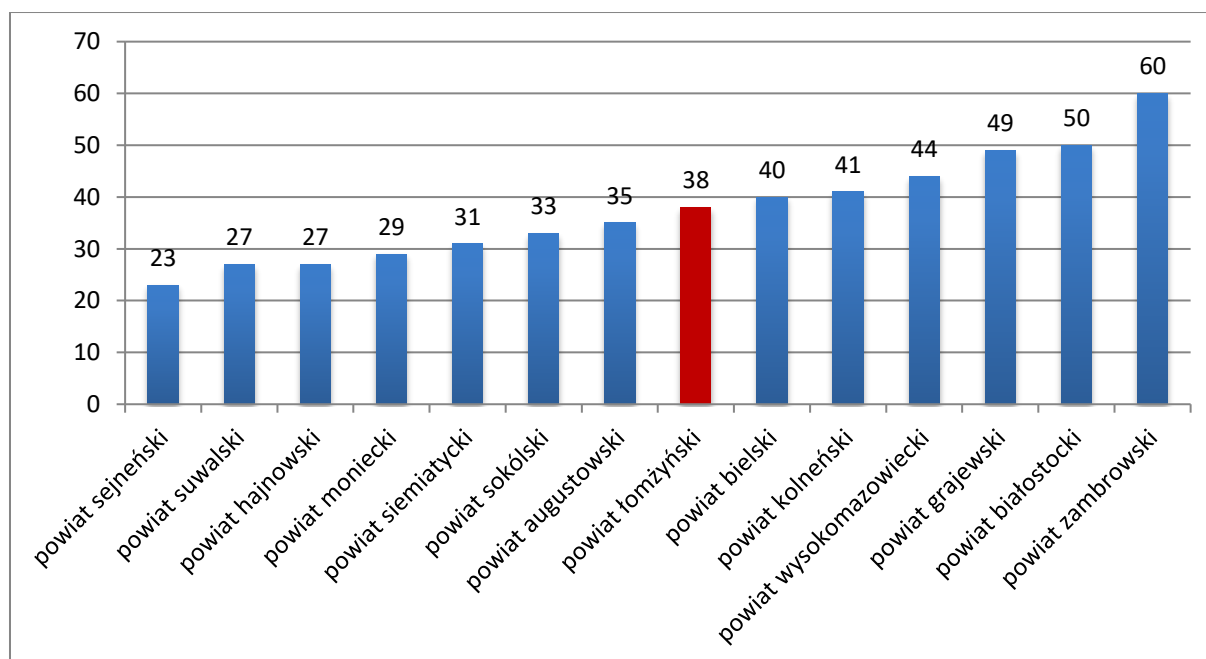
Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku, na terenie powiatu łomżyńskiego mieszkało 51 000 mieszkańców¹. Zgodnie z danymi statystycznymi przeciętna gęstość zaludnienia w powiecie wynosiła 38 osób na 1 km². Wśród ogólnej liczby mieszkańców powiatu 25 200 osób stanowiły kobiety, a 25 800 osób to mężczyźni. Od 2014 roku liczba mieszkańców powiatu łomżyńskiego systematycznie spada.

Tabela 1: Ludność powiatu łomżyńskiego w latach 2014 – 2018 (stan na 31.XII.).

	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem	osoba	51610	51439	51305	51084	51000
Kobiety	osoba	25565	25477	25339	25228	25200
Mężczyźni	osoba	26045	25962	25966	25856	25800
Ludność na 1 km ² (gęstość zaludnienia)	osoba	38	38	38	38	38

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych.

Rysunek 2: Gęstość zaludnienia (osoby na km²) w powiecie łomżyńskim na tle innych powiatów województwa podlaskiego w 2018 roku.

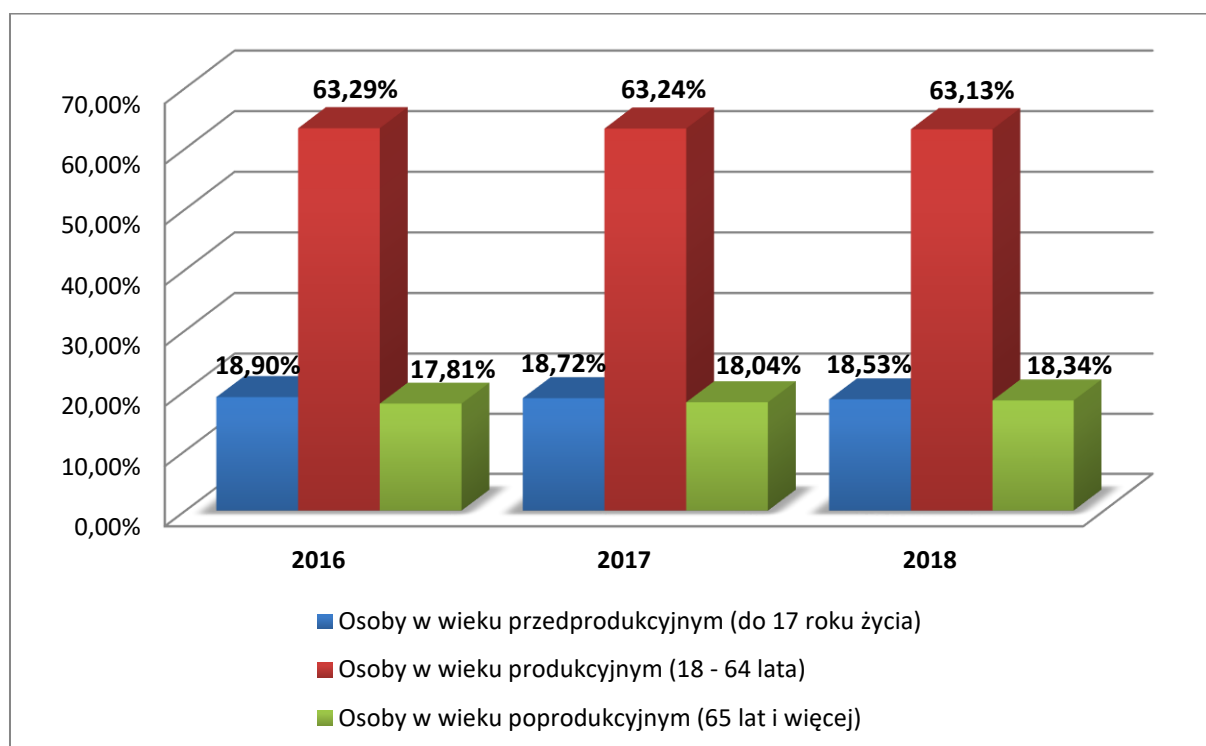

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego.

¹ Źródło – Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych.

W 2018 roku liczba dzieci i młodzieży w wieku do 17 lat wynosiła 9 451 osób, czyli 18,53% ogółu populacji. Największą grupę reprezentowały osoby będące w wieku produkcyjnym (18 – 64 lata) – 32 196 osób, stanowiących 63,13% mieszkańców powiatu. Z kolei osób w wieku poprodukcyjnym (w wieku powyżej 64 lat) było 9 353, czyli 18,34% ogółu. Średni wiek mieszkańców powiatu łomżyńskiego w 2018 roku wyniósł 39,3 lat, dla województwa podlaskiego 41 lat, a dla Polski 40,9 lat.

Rysunek 3: Struktura ludności powiatu łomżyńskiego wg ekonomicznych grup wiekowych.

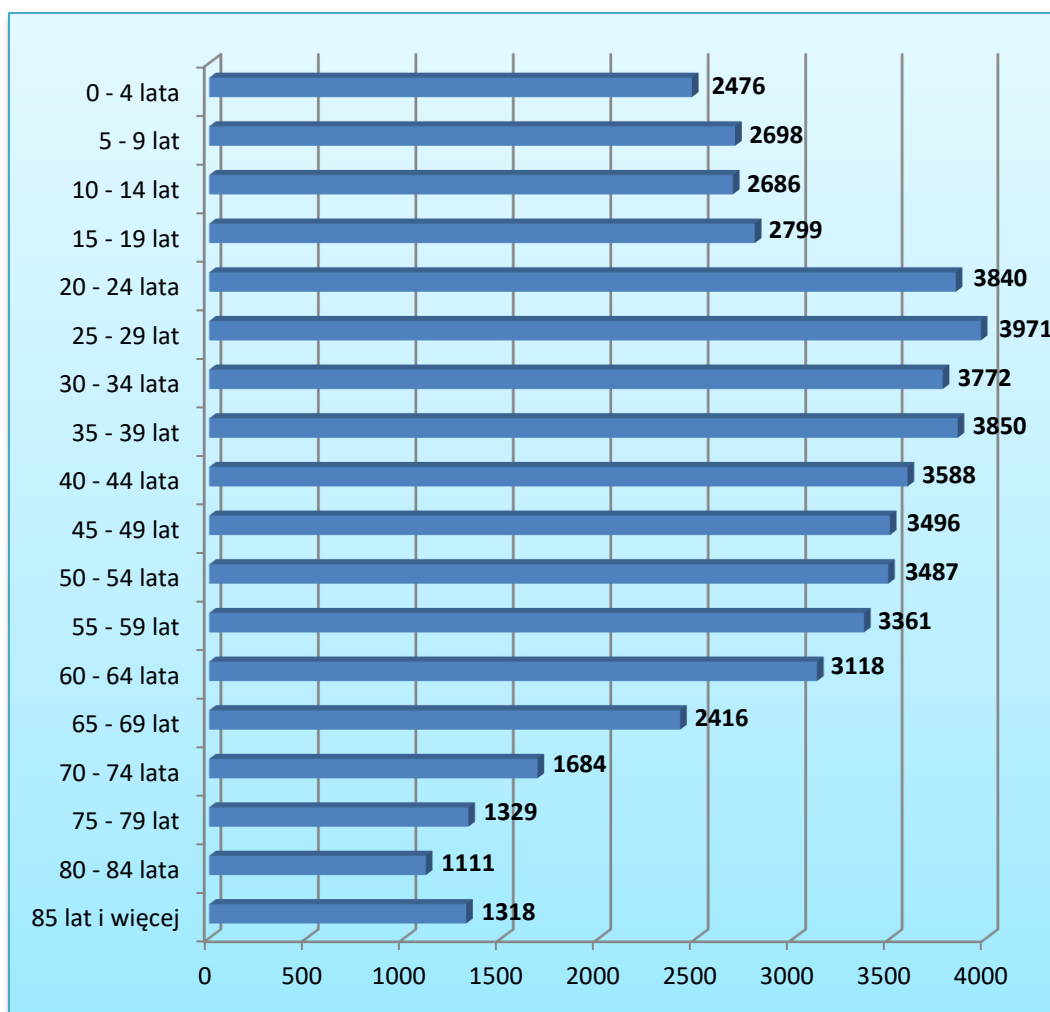

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego.

Od 2016 roku liczba mieszkańców powiatu w wieku poniżej 18 roku życia oraz w wieku produkcyjnym systematycznie spada. Jednocześnie rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Struktura ludności według ekonomicznych grup wiekowych w regionie nie odbiega od sytuacji w innych województwach Polski, również w zakresie zachodzących zmian. Według prognoz tendencja do starzenia się społeczeństwa lokalnego będzie się nasilać.

Spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost liczby osób starszych w kolejnych latach może wpłynąć negatywnie na wielkość zasobów pracy w powiecie oraz stworzyć konieczność podjęcia działań w zakresie opieki nad osobami starszymi i dostarczania specjalistycznych usług dla tej grupy ekonomicznej.

Rysunek 4: Ludność powiatu łomżyńskiego wg grup wiekowych – stan na 31.12.2018 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. przyrost naturalny w powiecie był ujemny i wyniósł - 1,96 na 1000 mieszkańców.

Tabela 2: Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców powiatu łomżyńskiego w latach 2014 – 2018 r.

Na 1000 mieszkańców:	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018
zgony	osoba	10,99	10,46	10,55	11,55	11,43
urodzenia żywe	osoba	10,43	9,37	9,09	10,36	9,47
przyrost naturalny	osoba	- 0,56	- 1,09	- 1,46	- 1,19	- 1,96

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych.

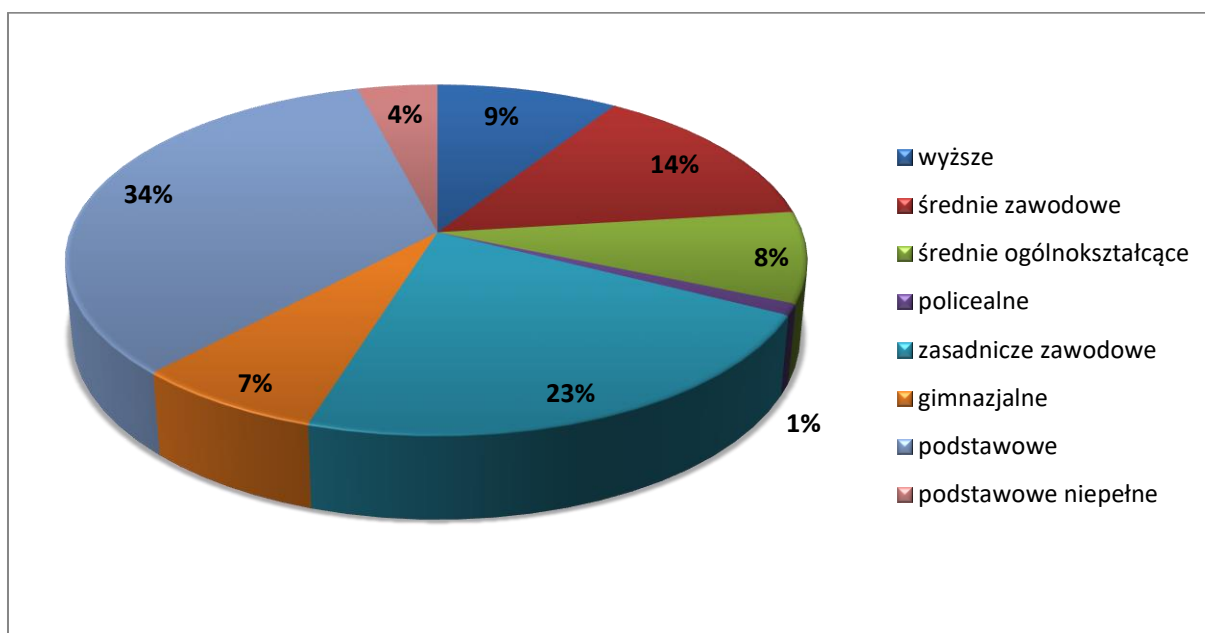
Według danych z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2011 roku, w powiecie łomżyńskim odsetek osób z wyższym wykształceniem wyniósł 9,2% (przy średniej dla kraju 17,9%, a województwa 17,5%). Bardzo wysoki odsetek osób z najniższymi kwalifikacjami (45,1%), czyli osób bez żadnego wykształcenia (podstawowe niepełne 4%) lub co najwyżej gimnazjalnym (podstawowe 33,9% i gimnazjalne 7,2%).

Duży procent ludności powiatu (22,4%) stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (w województwie jest to 17,5%, a dla Polski 22,9%) oraz ze średnim zawodowym (13,9% w powiecie łomżyńskim, 17,8% w województwie podlaskim oraz 18,1% w Polsce).

Wykształcenie średnie ogólnokształcące posiadało 8,4% ludności powiatu (12% ludności województwa podlaskiego oraz 12,4% ludności Polski), a 1% wykształcenie policealne (3,1% województwo, 2,7% Polska).

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że struktura wykształcenia w powiecie łomżyńskim jest niekorzystna w stosunku do województwa i Polski.

Rysunek 5: Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu łomżyńskiego (Narodowy Spis Powszechny przeprowadzony w 2011 roku).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego.

2. Osoby niepełnosprawne w powiecie łomżyńskim – dane statystyczne.

Niepełnosprawność to stan będący efektem dysfunkcji natury fizycznej lub psychicznej, ubytku anatomicznego wynikłego z urazów, schorzeń lub zaburzeń rozwojowych i powodujący znaczące ograniczenie możliwości wykonywania przez jednostkę podstawowych czynności życiowych. Do podstawowych czynności życiowych zalicza się samoobsługę, przemieszczanie się, czynności manualne, orientację w otoczeniu, zdolności komunikowania się z innymi ludźmi oraz czynności związane z uczeniem się, wykonywaniem pracy, życiem rodzinnym czy prowadzeniem gospodarstwa domowego.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określa niepełnosprawność jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Prawo do uzyskania pomocy i jej rozmiar zależą od stopnia niepełnosprawności: znacznego, umiarkowanego lub lekkiego. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydają powiatowe i wojewódzkie (druga instancja) zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, pochodzącymi z Narodowego Spisu Powszechnego ludności i mieszkań przeprowadzonego w 2011 roku, na terenie powiatu łomżyńskiego zamieszkiwało 5 431 osób niepełnosprawnych, stanowiących 10,41% ogółu mieszkańców. W województwie podlaskim osoby niepełnosprawne stanowiły 10,97% mieszkańców, a w Polsce – 12,19%. Wśród wszystkich osób niepełnosprawnych zamieszkujących nasz powiat 2 491 znajdowało się w wieku produkcyjnym, 2 749 w wieku poprodukcyjnym, a 191 stanowiły dzieci do lat 17. Należy zaznaczyć, że osoby biorące udział w narodowym spisie powszechnym mogły odmówić udzielenia odpowiedzi na pytania dotyczące stanu zdrowia i niepełnosprawności. Szacuje się, że faktyczna liczba osób niepełnosprawnych w powiecie jest większa.

Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Łomży tylko w 2018 roku wydał aż 629 orzeczeń o niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu łomżyńskiego. Z ogólnej liczby wydanych orzeczeń 532 stanowiły orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia, a 97 to orzeczenia o niepełnosprawności dla dzieci do 16 roku życia. Szczegółowe dane przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3: Liczba wydanych w 2018 roku orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia, wg przyczyn niepełnosprawności, stopnia niepełnosprawności, wieku i płci.

SYMBOL	STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI				WIEK				PŁEĆ	
	znaczny	umiarkowany	lekki	RAZEM	16 - 25	26 - 40	41 - 60	60 +	K	M
01-U	2	4	1	7	5	1	1	0	2	5
02-P	36	36	18	90	12	21	26	31	50	40
03-L	2	4	34	40	7	0	10	23	16	24
04-O	3	2	2	7	1	1	1	4	4	3
05-R	16	65	71	152	4	16	72	60	77	75
06-E	0	1	7	8	2	2	3	1	3	5
07-S	26	45	23	94	1	2	28	63	29	65
08-T	11	2	1	14	2	0	4	8	6	8
09-M	15	8	3	26	0	6	9	11	17	9
10-N	33	18	4	55	4	5	17	29	24	31
11-I	9	8	18	35	13	7	6	9	21	14
12-C	2	2	0	4	4	0	0	0	1	3
RAZEM	155	195	182	532	55	61	177	239	250	282

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łomży.

Tabela 4: Liczba wydanych w 2018 roku orzeczeń o niepełnosprawności dla osób do 16 roku życia, wg przyczyn niepełnosprawności, wieku i płci.

PRZYZCZYNY NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	RAZEM	WIEK			PŁEĆ	
		0 - 3	4 - 7	8 - 16	K	M
01-U	3	0	0	3	1	2
02-P	4	1	0	3	3	1
03-L	8	4	2	2	4	4
04-O	3	1	1	1	1	2
05-R	14	7	2	5	8	6
06-E	3	1	1	1	2	1
07-S	4	3	0	1	2	2
08-T	1	0	0	1	0	1
09-M	0	0	0	0	0	0
10-N	4	3	0	1	1	3
11-I	27	5	7	15	12	15
12-C	26	5	9	12	2	24
RAZEM	97	30	22	45	36	61

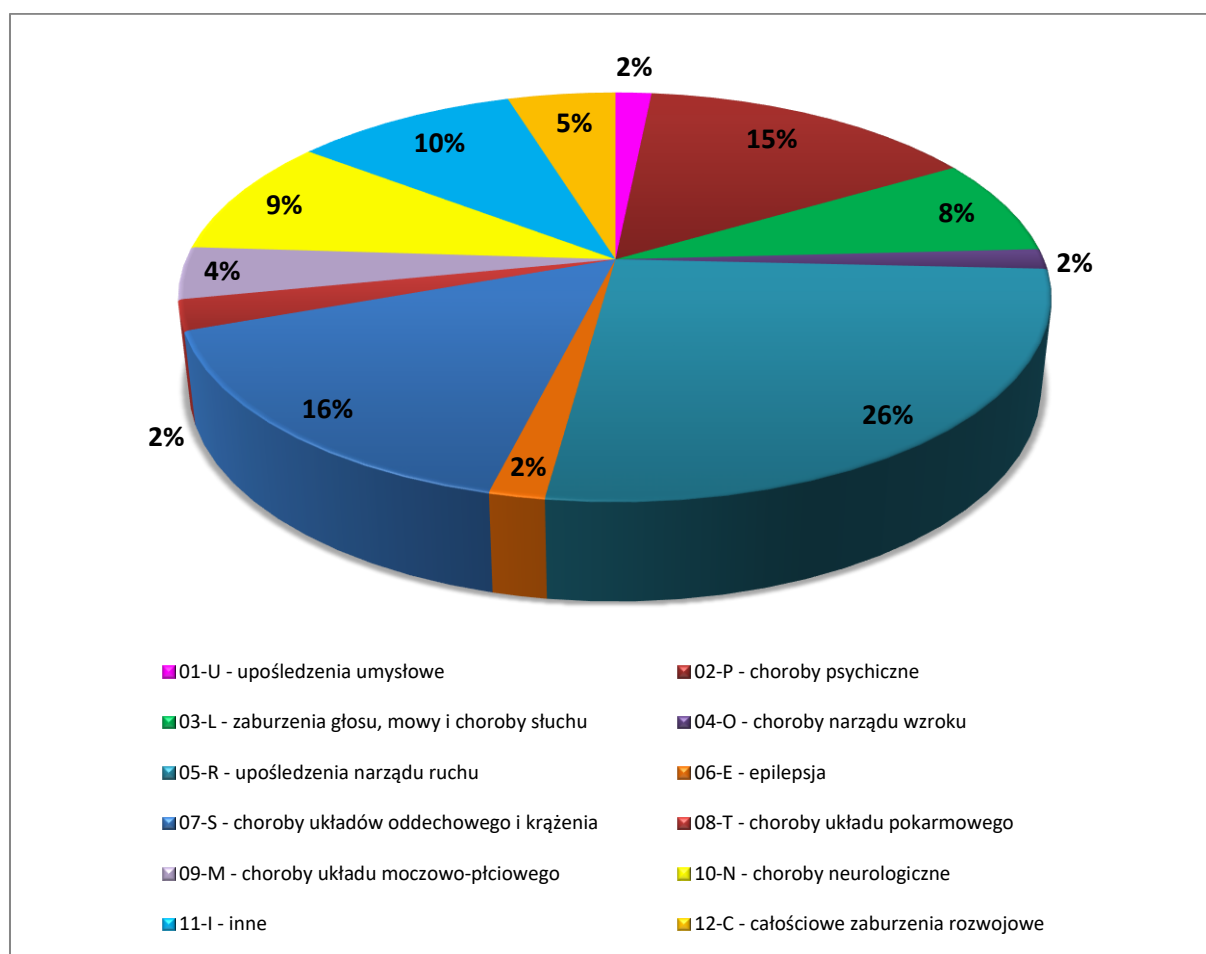
Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łomży.

Z analizy powyższych danych wynika, że dla mieszkańców powiatu łomżyńskiego w 2018 roku najwięcej orzeczeń o niepełnosprawności wydano z powodu upośledzenia narządu ruchu – łącznie 166 orzeczeń, co stanowiło aż 26% wszystkich wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łomży orzeczeń o niepełnosprawności.

Na kolejnych miejscach znalazły się m.in.: orzeczenia wydane z powodu chorób układu oddechowego i krążenia – 98 orzeczeń, 16% ogółu; orzeczenia wydane z powodu chorób psychicznych – 94 orzeczenia, 15% ogółu; orzeczenia wydane z powodu innych chorób, w tym endokrynologicznych, metabolicznych i zaburzeń enzymatycznych – 62 orzeczenia, 10% ogółu; orzeczenia wydane z powodu chorób neurologicznych – 59 orzeczeń, 9% ogółu; orzeczenia wydane z powodu zaburzeń głosu, mowy i choroby słuchu – 48 orzeczeń, 8% ogółu;

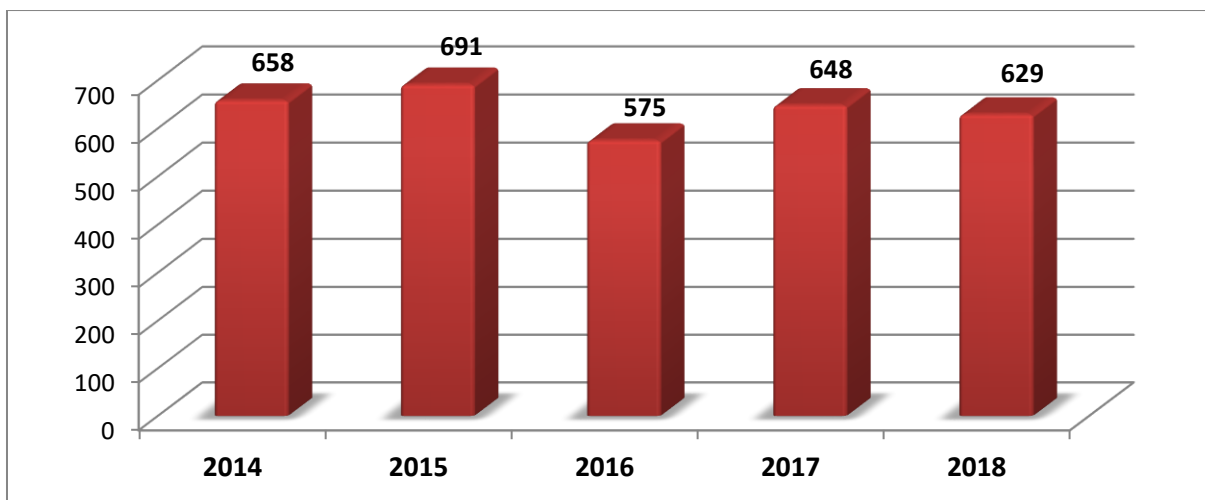
Najmniej orzeczeń o niepełnosprawności wydano z powodu chorób narządu wzroku oraz upośledzenia umysłowego – zaledwie po 10 orzeczeń.

Rysunek 6: Przyczyny niepełnosprawności z powodu których wydawane były orzeczenia o niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu łomżyńskiego w 2018 roku.

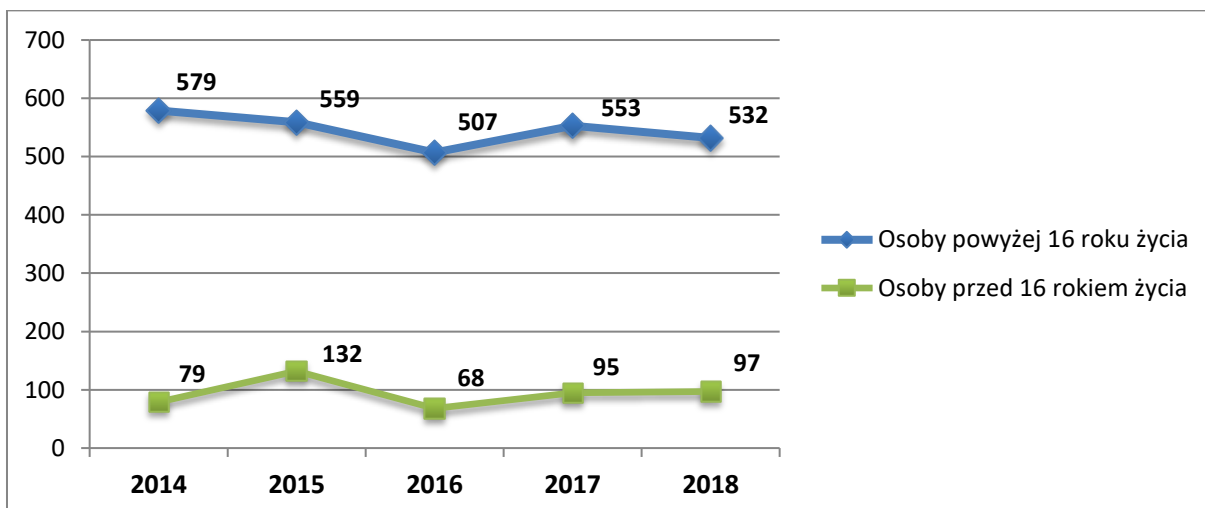
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Rysunek 7: Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu łomżyńskiego w latach 2014 – 2018.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Rysunek 8: Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności, z podziałem na osoby powyżej 16 roku życia oraz osoby przed 16 rokiem życia, w latach 2014 – 2018.

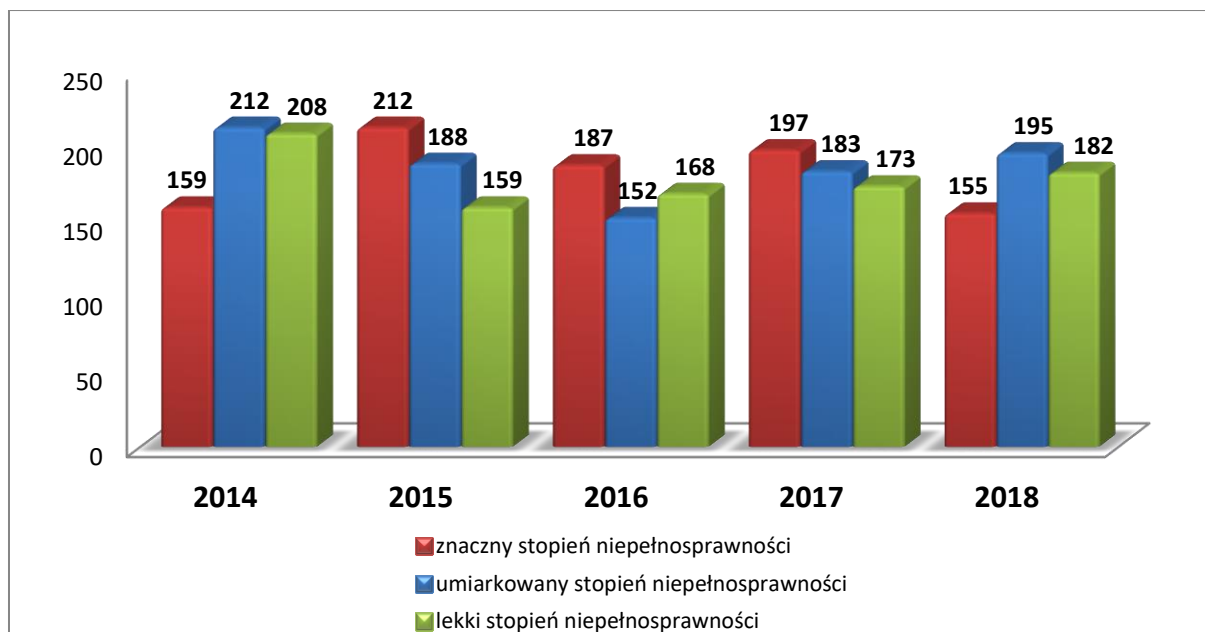

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

W latach 2014 – 2018 liczba wydawanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia utrzymywała się na podobnym poziomie i wynosiła średnio 546 orzeczeń rocznie. Liczba wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności dla dzieci przed 16 rokiem życia również nie ulegała dużym wahaniom i wynosiła średnio 94 rocznie.

W 2018 roku wydano 155 orzeczeń o znacznym stopniu niepełnosprawności, 195 orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i 182 orzeczenia o lekkim stopniu niepełnosprawności.

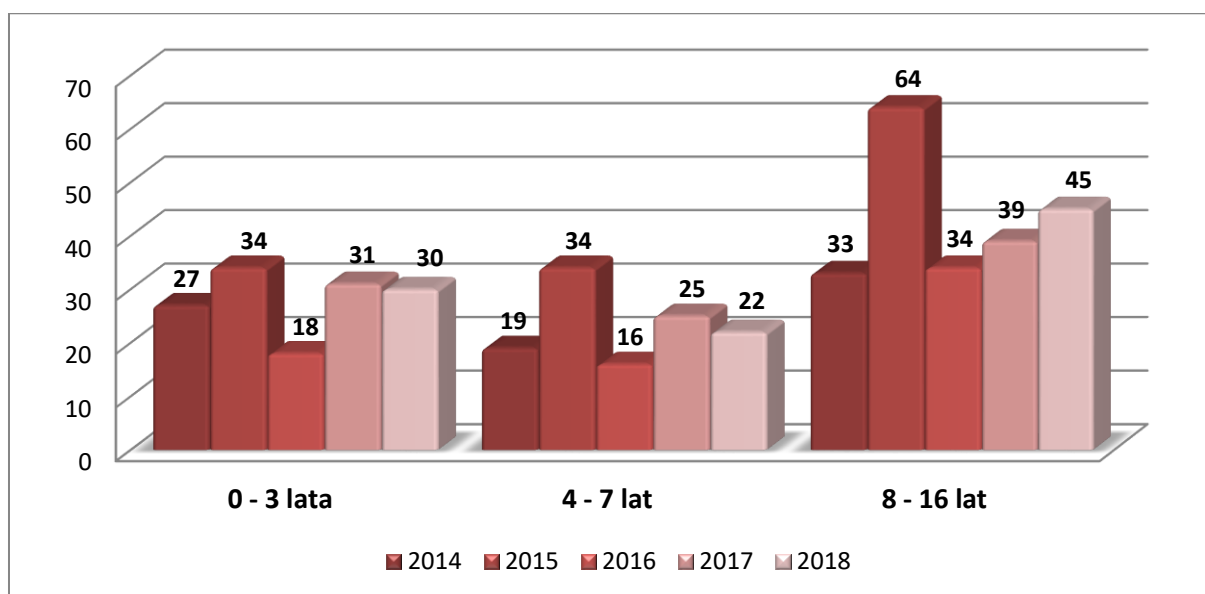
Rysunek 9: Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności, z podziałem na stopień niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia w latach 2014 – 2018.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

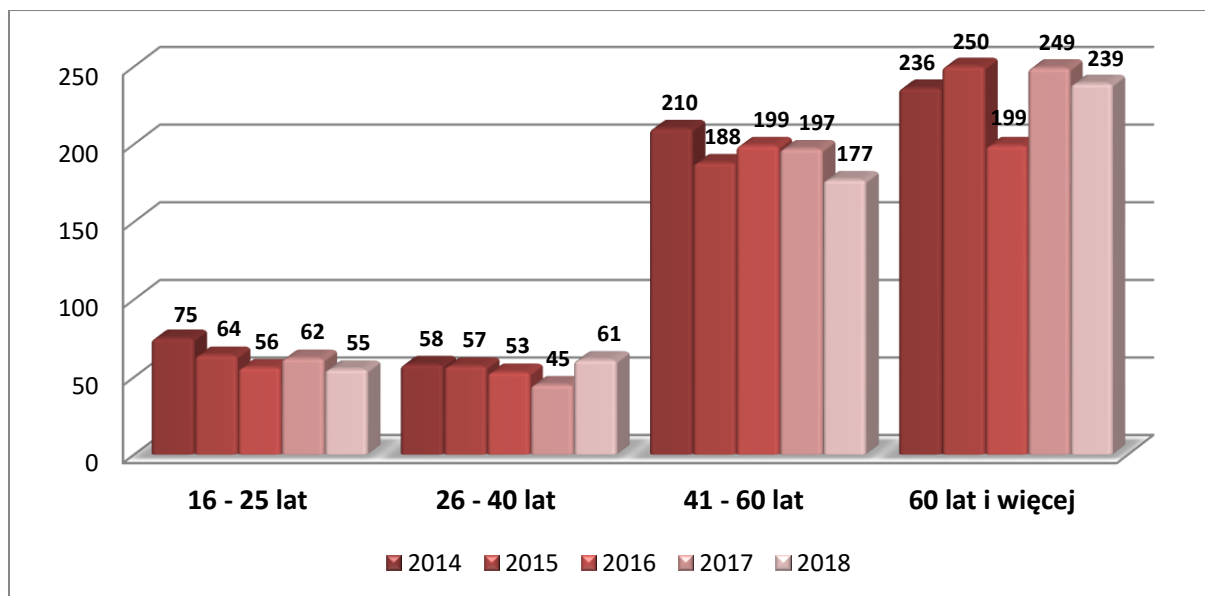
W 2018 roku 66% wszystkich wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu łomżyńskiego stanowiły orzeczenia dla osób powyżej 40 roku życia. Natomiast ok 47% liczby osób posiadających orzeczenie stanowiły osoby w wieku aktywności zawodowej.

Rysunek 10: Dynamika liczby orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dla osób z terenu powiatu łomżyńskiego w wieku poniżej 16 roku życia, wg grup wiekowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

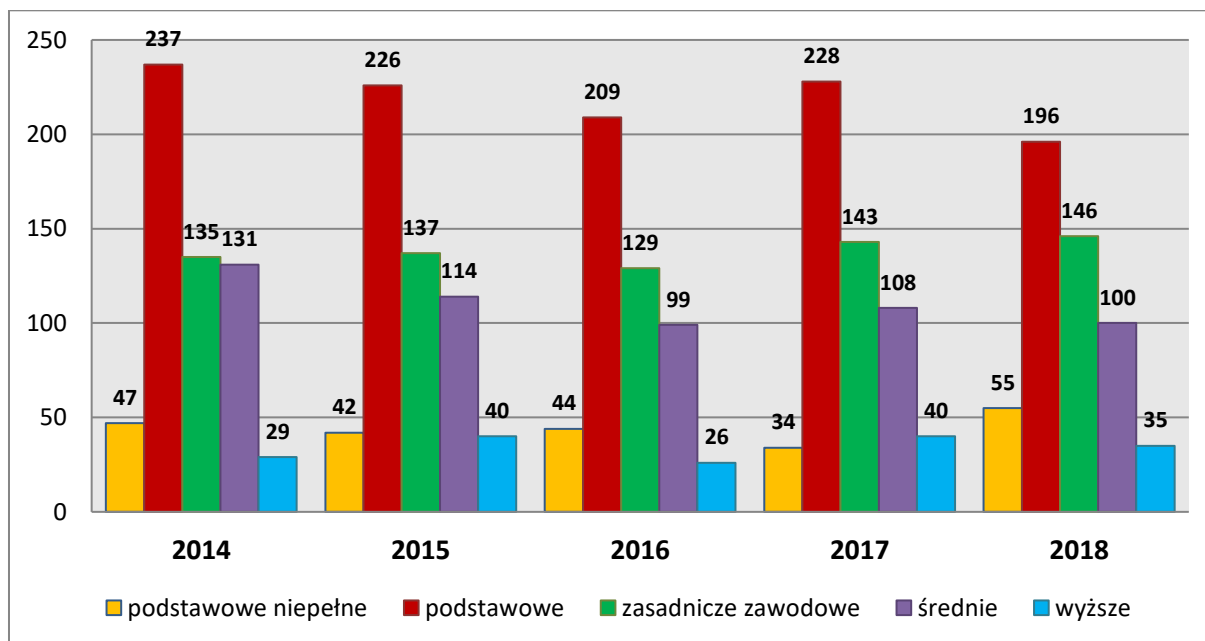
Rysunek 11: Dynamika liczby orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dla osób z terenu powiatu łomżyńskiego w wieku powyżej 16 roku życia, wg grup wiekowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

W okresie 2014 – 2018 najczęściej osób, którym wydano orzeczenie o stopniu niepełnosprawności miało wykształcenie podstawowe lub podstawowe niepełne (średnio 263 osoby rocznie). Najmniej było osób niepełnosprawnych z wykształceniem wyższym (średnio 34 osoby rocznie).

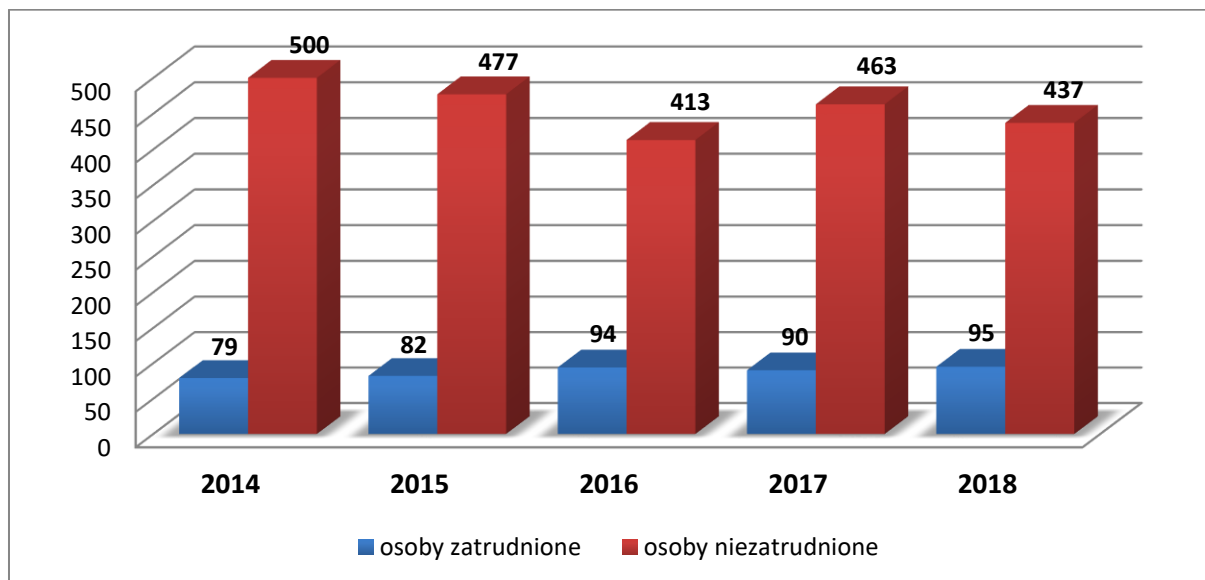
Rysunek 12: Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dla osób z terenu powiatu łomżyńskiego w wieku powyżej 16 roku życia w latach 2014 – 2018, wg poziomu wykształcenia.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

W 2018 roku tylko 18% osób, którym wydano orzeczenie o stopniu niepełnosprawności było osobami zatrudnionymi.

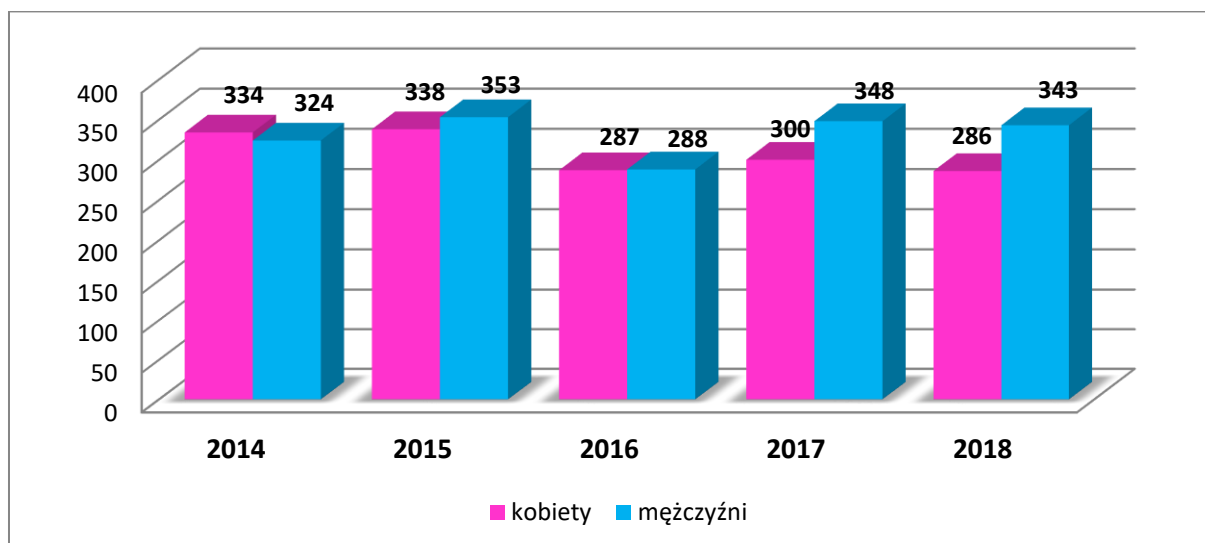
Rysunek 13: Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dla osób z terenu powiatu łomżyńskiego w wieku powyżej 16 roku życia w latach 2014 – 2018, wg zatrudnienia.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

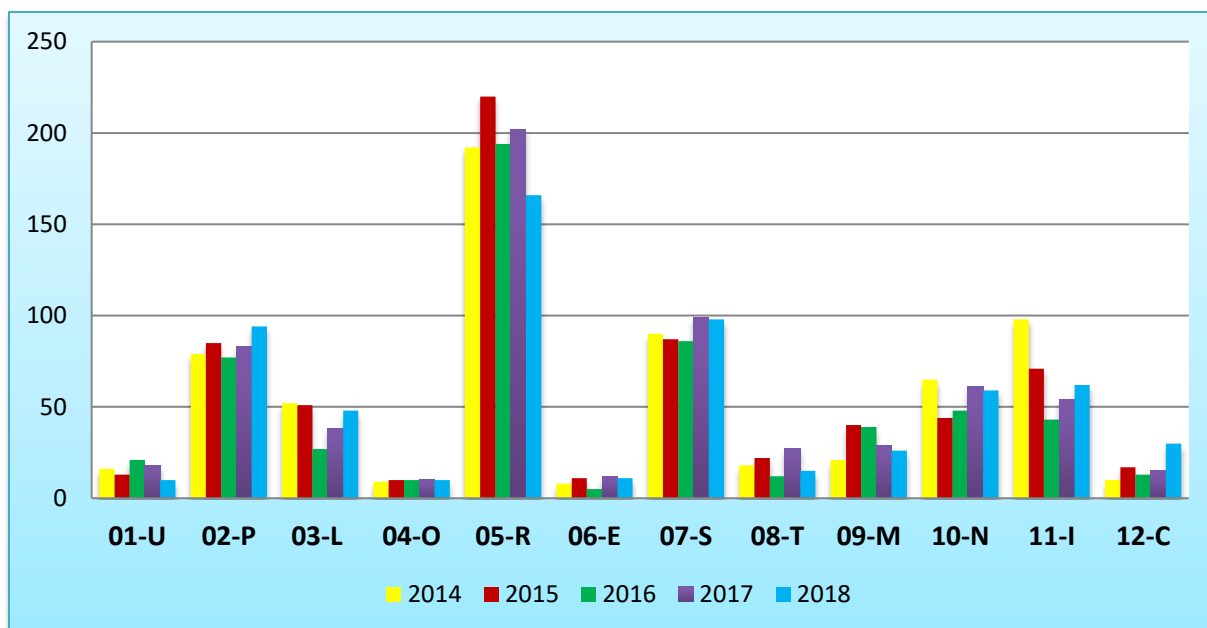
W latach 2014 – 2016 liczba nowo wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności dla kobiet i mężczyzn była na podobnym poziomie. Natomiast od 2017 roku można zaobserwować zwiększoną liczbę wydawanych orzeczeń dla mężczyzn.

Rysunek 14: Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dla osób z terenu powiatu łomżyńskiego w latach 2014 – 2018, wg płci.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

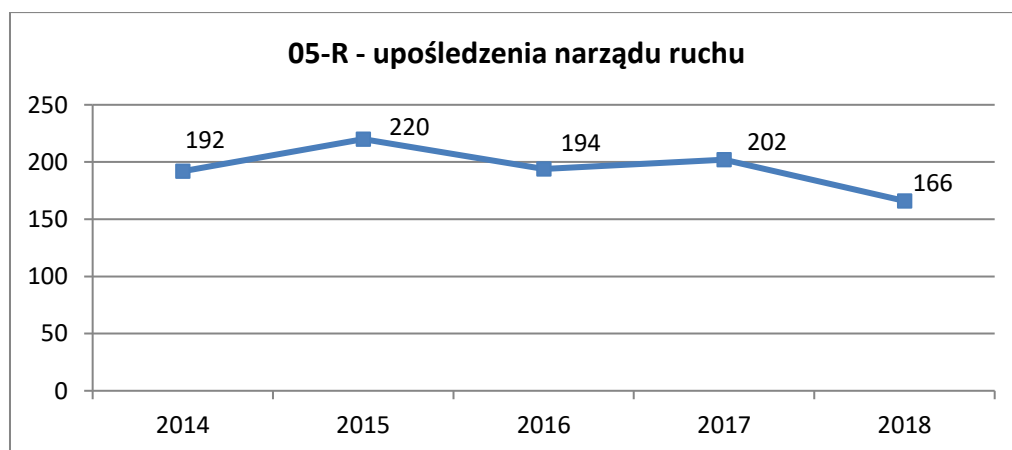
Rysunek 15: Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dla osób z terenu powiatu łomżyńskiego w latach 2014 – 2018, ze względu na przyczynę niepełnosprawności.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Liczba najczęściej wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności, czyli tych dotyczących upośledzenia narządu ruchu z roku na rok utrzymuje się na podobnym poziomie.

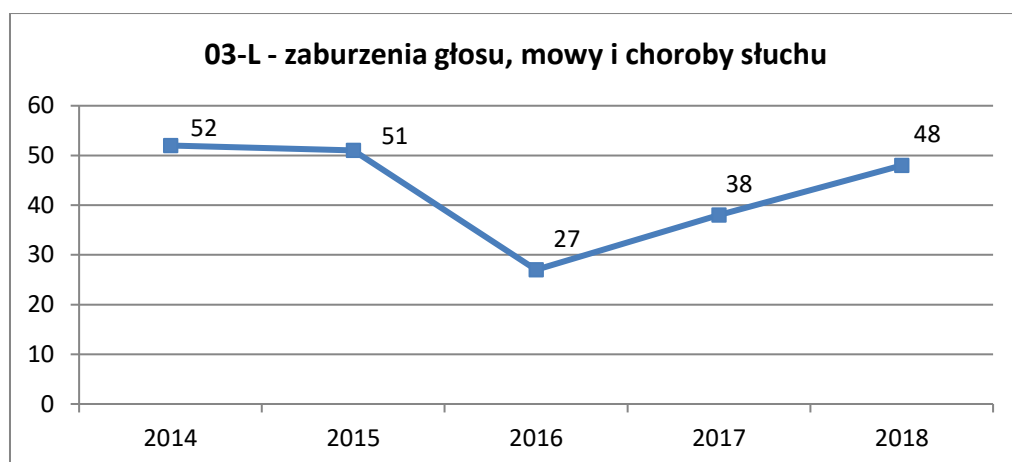
Rysunek 16: Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności z powodu upośledzenia narządu ruchu, w latach 2014 – 2018.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Analizując liczbę wydanych orzeczeń o niepełnosprawności z powodu zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu można zauważyć znaczny spadek w roku 2016, a następnie systematyczny wzrost aż do roku 2018.

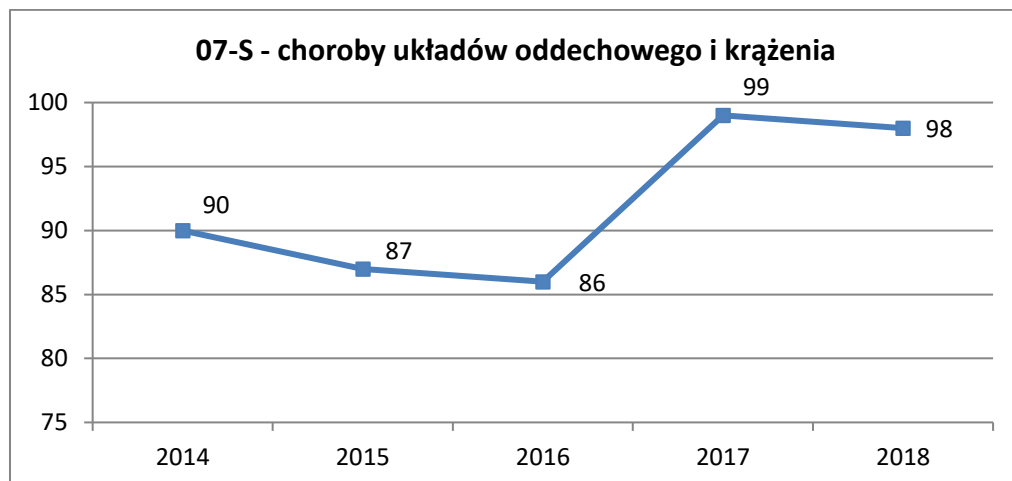
Rysunek 17: Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności z powodu zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, w latach 2014 – 2018.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

W latach 2014 – 2016 liczba wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności z powodu choroby układów oddechowego i krążenia nieznacznie spadała, po czym nastąpił gwałtowny wzrost w roku 2017.

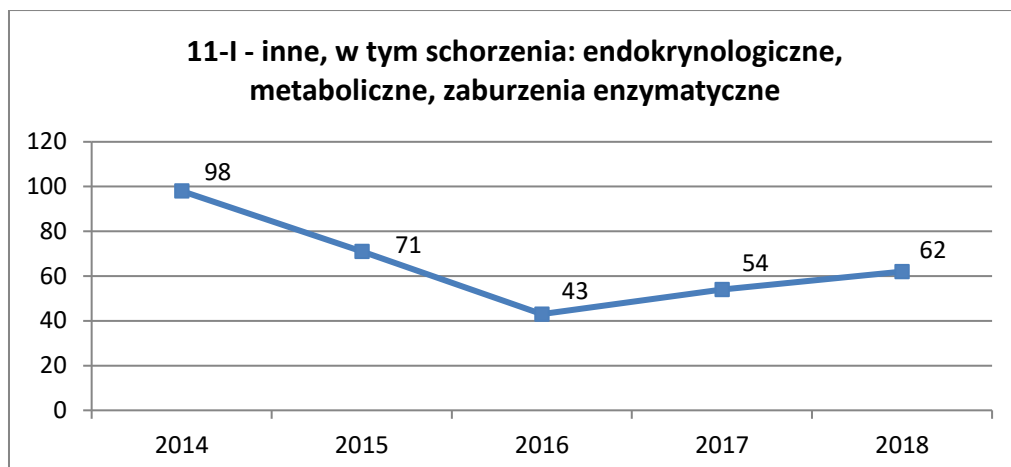
Rysunek 18: Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności z powodu choroby układów oddechowego i krążenia, w latach 2014 – 2018.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Systematyczny spadek notowały także orzeczenia wydawane z powodu innych chorób, w tym endokrynologicznych, metabolicznych i zaburzeń enzymatycznych – z 98 w 2014 roku do 43 w 2016 roku. Od tamtego czasu liczba takich orzeczeń z roku na rok nieznacznie wzrasta.

Rysunek 19: Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności z powodu innych chorób, w tym endokrynologicznych, metabolicznych i zaburzeń enzymatycznych, w latach 2014 – 2018.

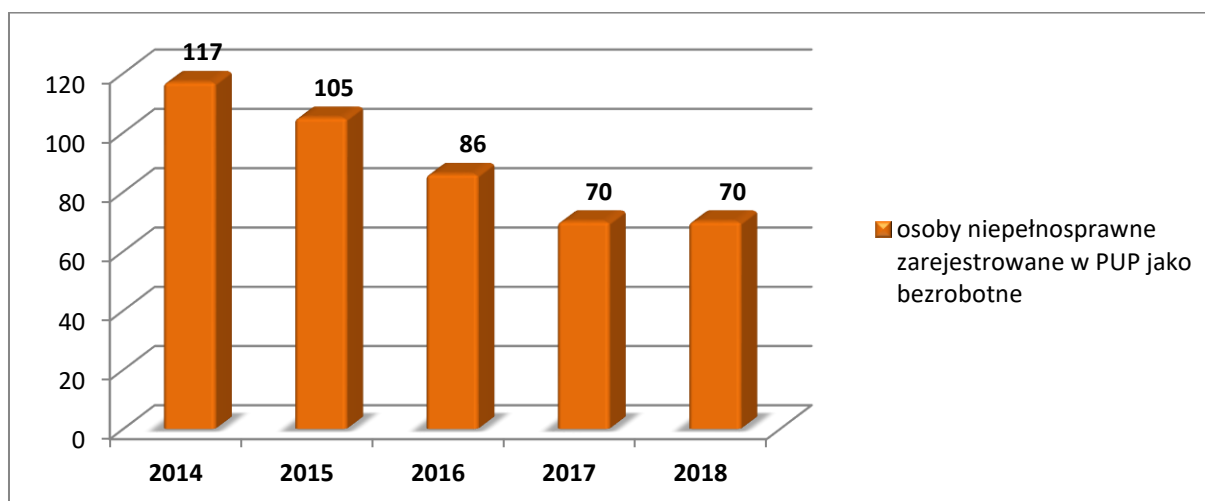

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Niepełnosprawni mieszkańcy powiatu łomżyńskiego posiadający aktualne orzeczenie o niepełnosprawności mogą starać się o pomoc zarówno we właściwych ze względu na miejsce zamieszkania Ośrodkach Pomocy Społecznej (m.in. zasiłki celowe i okresowe, zasiłki pielęgnacyjne, opiekuńcze) jak i w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łomży oraz Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży (pomoc przyznawana na rehabilitację zawodową i społeczną ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych).

Spśród wszystkich mieszkańców powiatu łomżyńskiego zarejestrowanych w 2018 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łomży jako osoby bezrobotne – 70 osób posiadało orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

Rysunek 20: Liczba osób niepełnosprawnych z terenu powiatu łomżyńskiego zarejestrowanych w PUP w Łomży jako bezrobotne, w latach 2014 – 2018.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży.

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat systematycznie spada liczba osób niepełnosprawnych, które są zarejestrowane w PUP w Łomży jako osoby bezrobotne. Powiatowy Urząd Pracy w Łomży oferuje następujące formy wsparcia dla osób niepełnosprawnych:

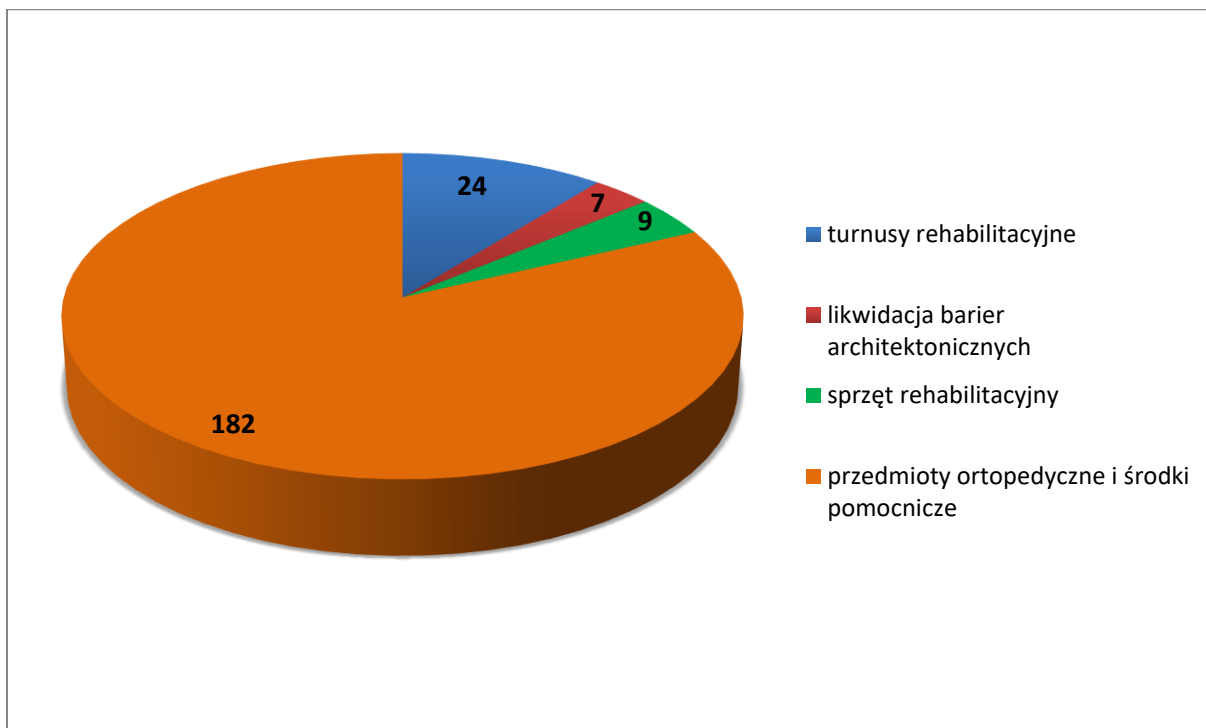
- staże,
- prace interwencyjne,
- roboty publiczne,
- szkolenia,
- prace społecznie użyteczne,
- dotacje na działalność gospodarczą,
- refundacja pracodawcy kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży realizując zadania powiatu z zakresu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, oferuje następujące formy pomocy z zakresu rehabilitacji społecznej finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych:

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny,
- dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych,
- dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się,
- dofinansowanie likwidacji barier technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

W ramach rehabilitacji społecznej w 2018 roku, PCPR w Łomży udzieliło pomocy na różne formy wsparcia dla łącznie 222 osób niepełnosprawnych z terenu powiatu łomżyńskiego. Wydatkowano na te cele kwotę 234 897 zł ze środków PFRON.

Rysunek 21: Liczba niepełnosprawnych mieszkańców powiatu łomżyńskiego, którzy otrzymali pomoc z PCPR w Łomży w ramach rehabilitacji społecznej ze środków PFRON, w 2018 roku.

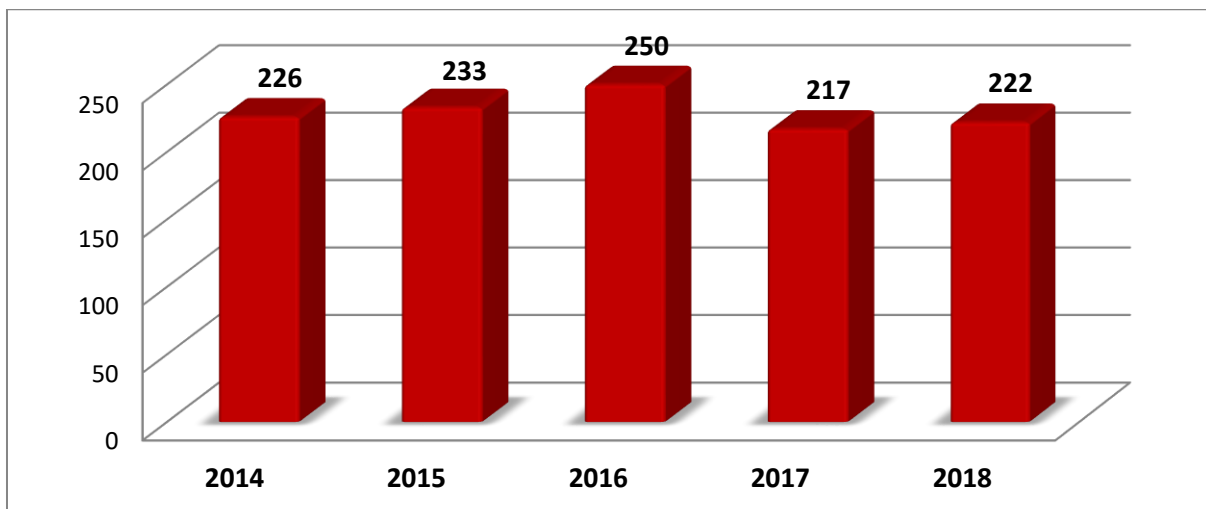

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Łomży.

W 2018 roku zdecydowanie najwięcej osób niepełnosprawnych otrzymało pomoc w ramach dofinansowania zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – łącznie 182 osoby. Na tę formę pomocy składało się dofinansowanie m.in. do:

- środków pomocniczych:
 - aparatów słuchowych i wkładek usznych,
 - materaców i poduszek przeciwoleżynowych,
 - pielucho majtek,
 - cewników;
- przedmiotów ortopedycznych:
 - wózków inwalidzkich,
 - indywidualnych przedmiotów pionizujących,
 - obuwia ortopedycznego,
 - protez kończyn,
 - balkoników,
 - stabilizatora stawu kolanowego,
 - aparatów do bezdechu.

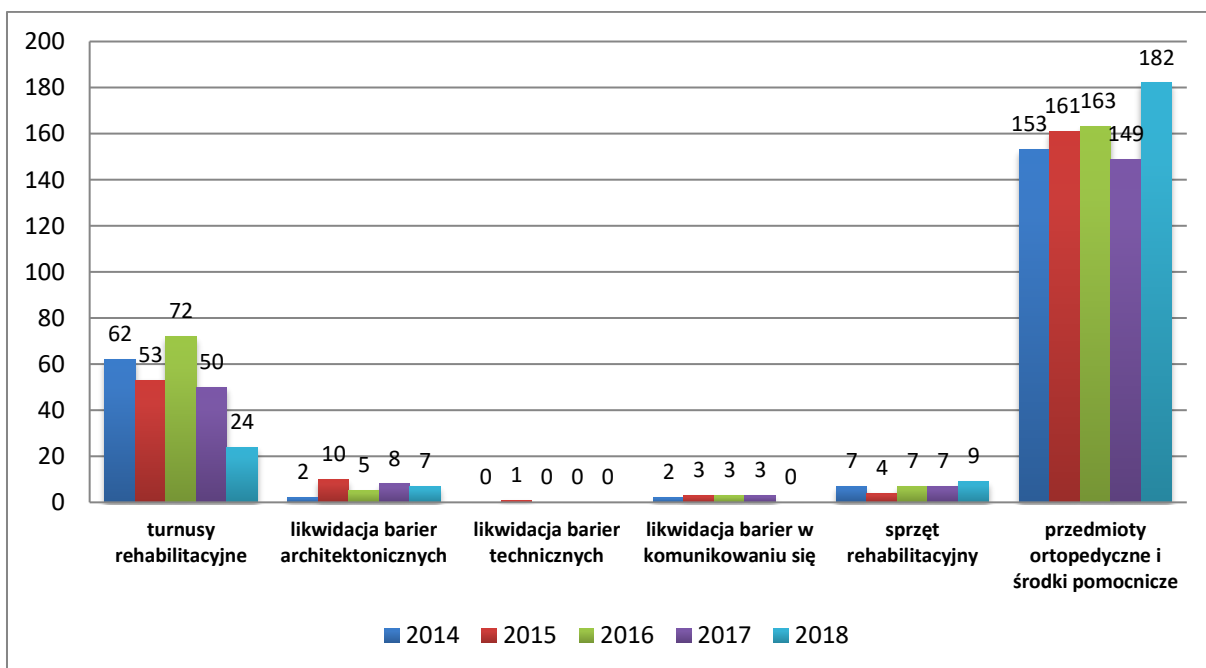
Rysunek 22: Liczba niepełnosprawnych mieszkańców powiatu łomżyńskiego, którzy otrzymali pomoc z PCPR w Łomży w ramach rehabilitacji społecznej ze środków PFRON, w latach 2014 – 2018.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Łomży.

W ciągu ostatnich pięciu lat najwięcej osób niepełnosprawnych otrzymało pomoc ze środków PFRON w 2016 roku – aż 250. W kolejnych latach pomoc z PCPR utrzymywała się na podobnym poziomie – średnio dla 229 osób niepełnosprawnych rocznie.

Rysunek 23: Liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały pomoc z PCPR w ramach rehabilitacji społecznej ze środków PFRON w latach 2014 – 2018, z podziałem na rodzaj otrzymanej pomocy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Łomży.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży, oprócz pomocy oferowanej w ramach rehabilitacji społecznej ze środków PFRON, od 2012 roku realizuje pilotażowy program PFRON pod nazwą „Aktywny Samorząd” na podstawie umowy podpisanej przez Powiat Łomżyński z Podlaskim Oddziałem Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Białymstoku.

Adresatami programu są niepełnosprawni mieszkańcy powiatu łomżyńskiego, którzy w jego ramach – w latach 2013 - 2018 – mogli z PCPR otrzymać następujące wsparcie:

1) MODUŁ I:

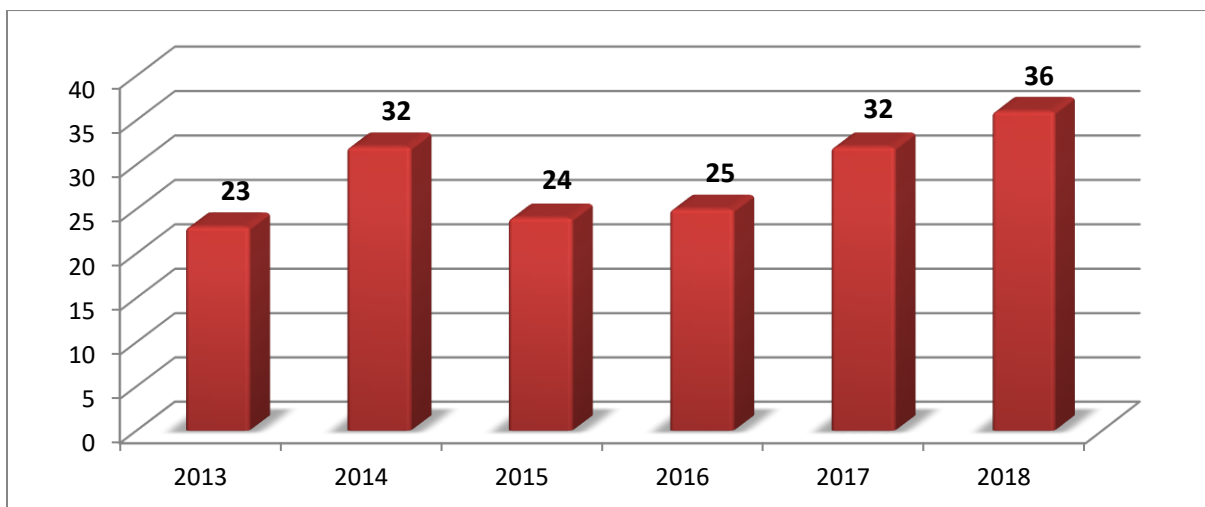
- A1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu;
- A2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B;
- B1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania;
- B2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania;
- C1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym;
- C2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym;
- C3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (III poziom jakości);
- C4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (III poziom jakości);
- D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej;

2) MODUŁ II:

- pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

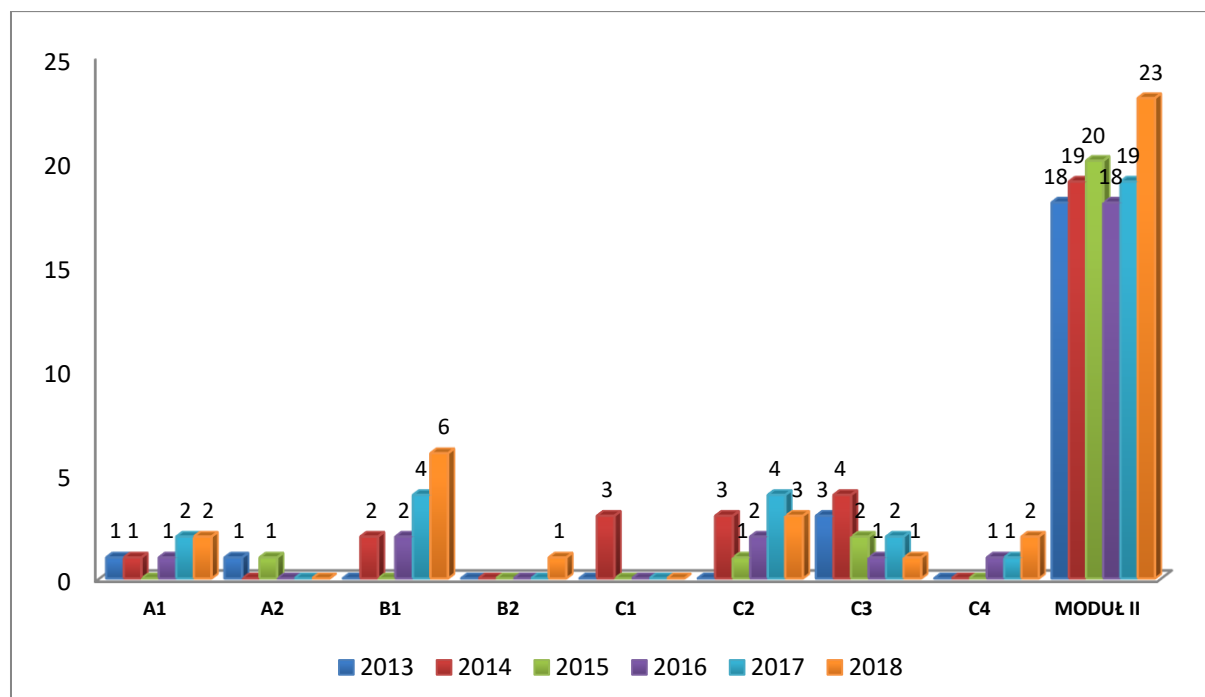
W okresie od 2013 do 2018 roku, ze wsparcia oferowanego w ramach programu skorzystało łącznie 172 mieszkańców powiatu łomżyńskiego. Od 2016 roku liczba osób, które otrzymują wsparcie systematycznie rośnie. Średnio w analizowanych okresie z pomocy korzystało 29 osób rocznie.

Rysunek 24: Liczba niepełnosprawnych mieszkańców powiatu łomżyńskiego, którzy otrzymali w PCPR wsparcie z pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” w latach 2013 – 2018.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Łomży.

Rysunek 25: Liczba osób niepełnosprawnych, którzy otrzymali w PCPR wsparcie z pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” w latach 2013 – 2018, wg rodzaju przyznanej pomocy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Łomży.

3. Stan infrastruktury pomocowej.

Na terenie powiatu łomżyńskiego funkcjonują następujące placówki oferujące wsparcie dla osób niepełnosprawnych:

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Kownatach;
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Marianowie;
- Dom Pomocy Społecznej Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej im. Wiktorii Kowalewskiej w Łomży, oraz Filia Domu w Kownatach, gm. Piątnica;
- Dom Pomocy Społecznej pw. św. Franciszka z Asyżu w Tykocinie prowadzony przez Caritas Diecezji Łomżyńskiej.

3.1. Środowiskowy Dom Samopomocy w Kownatach.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kownatach (dawniej: Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Kownatach) rozpoczął działalność 22 kwietnia 2009 roku. Ośrodek jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej pobytu dziennego i całodobowego o zasięgu ponadgminnym. Prowadzony jest przez Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Łomży na zlecenie Powiatu Łomżyńskiego.

Osoby do tej placówki kierowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży.

ŚDS w Kownatach jest przeznaczony dla osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.

Uczestnikami Ośrodka mogą być:

- osoby przewlekłe psychicznie chore,
- osoby z niepełnosprawnością intelektualną,
- osoby wykazujące inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

Osoby zainteresowane skierowaniem do ŚDS w Kownatach wniosek o skierowanie na pobyt dzienny lub całodobowy składają do ośrodka pomocy społecznej właściwego na miejsce swojego zamieszkania, dołączając zaświadczenie lekarskie, wydane przez lekarza psychiatrę lub lekarza neurologa, o występujących zaburzeniach psychicznych oraz zaświadczenie lekarza rodzinnego o stanie zdrowia i o braku przeciwwskazań do uczestnictwa w zajęciach domu wraz z informacją o sprawności w zakresie lokomocji osób niepełnosprawnych fizycznie, a także orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, o ile osoba takie posiada.

Po skompletowaniu dokumentacji ośrodki pomocy społecznej przekazują wniosek wraz z dokumentami i rodzinnym wywiadem środowiskowym do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży w celu wydania decyzji administracyjnej o skierowaniu do ŚDS.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kownatach posiada 53 miejsca dziennego pobytu, w tym 8 miejsc pobytu całodobowego. Obiekt usytuowany jest na 1ha działce, na której znajduje się również ogród warzywny, sad i urządzenia do rekreacji. Wewnątrz Ośrodka znajdują się następujące pomieszczenia: sala spotkań, pokój indywidualnego poradnictwa, sala rehabilitacyjna, sala komputerowa, sala arteterapii, pracownia kulinarna, pracownia terapii zajęciowej oraz sala klubowa.

Dane kontaktowe:

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kownatach

Kownaty 85

18-421 Piątnica

tel. 86 219 15 95

Strona internetowa Ośrodka: www.kownaty-osrodekwsparcia.pl

Adres e-mail: ow_kownaty@wp.pl

3.2. Warsztat Terapii Zajęciowej w Marianowie

Na terenie powiatu łomżyńskiego działa Warsztat Terapii Zajęciowej w Marianowie. Powstał 1 grudnia 1999 roku, a rozpoczął swoją działalność 3 lutego 2000 roku. Warsztat funkcjonuje na podstawie umowy w sprawie prowadzenia i finansowania kosztów działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej zawartej pomiędzy Powiatem Łomżyńskim a Stowarzyszeniem „Rodzice Dzieciom Troski Specjalnej” w Marianowie.

Podstawą finansowania działalności WTZ w Marianowie są środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (do 90% łącznych kosztów) oraz środki powiatu łomżyńskiego (co najmniej 10% kosztów).

WTZ w Marianowie jest placówką typu dziennego przeznaczoną dla 35 osób niepełnosprawnych intelektualnie. Uczestnikami zajęć terapeutycznych są osoby posiadające prawnie potwierdzony status niepełnosprawności, niezdolne do podjęcia pracy oraz wskazanie do terapii zajęciowej. Czas trwania zajęć w warsztacie wynosi 35 godzin tygodniowo i 7 godzin dziennie. Placówka prowadzi swoją działalność przez 5 dni w tygodniu – od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 16.00.

Warsztat zajmuje parter skrzydła budynku byłego internatu Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Marianowie o łącznej powierzchni użytkowej 366 m². Zajmowana część obiektu wyposażona jest w oddzielne wejście i podjazd dla wózków inwalidzkich.

Celem działalności placówki jest:

- aktywne wspomaganie procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- stwarzanie osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Rehabilitacja zawodowa i społeczna w warsztacie prowadzona jest w postaci terapii indywidualnej i grupowej poprzez:

- usprawnianie ogólnej sprawności psychofizycznej,
- rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej,
- przygotowanie do życia w środowisku społecznym,

- rozwijanie umiejętności za wykorzystaniem różnych technik terapii zajęciowej takich jak: arteterapia, ergoterapia, teatroterapia, choreoterapia, muzykoterapia, relaksoterapia, psychoterapia oraz elementy ćwiczeń logopedycznych,
- rozwijanie sprawności niezbędnych w pracy.

Terapia zajęciowa w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej odbywa się zgodnie z programami poszczególnych pracowni oraz zgodnie z indywidualnymi programami w grupach 5 osobowych, w 7 pracowniach terapeutycznych:

- pracownia przystosowania do życia codziennego,
- pracownia malarstwa i rękodzieła,
- pracownia ceramiczna,
- pracownia techniczna,
- pracownia multimedialna i technik graficznych,
- pracownia muzykoterapii i teatru,
- pracownia przyrodnicza.

Dodatkowo w placówce prowadzone są zajęcia rehabilitacji ruchowej oraz wsparcie psychologiczne.

Każdy z uczestników realizuje indywidualny program rehabilitacji i terapii, który jest tworzony i weryfikowany na podstawie zgromadzonych dokumentów, wywiadu z rodziną, obserwacji, działań i zachowania w Warsztacie. Program jest realizowany w pracowni wiodącej i innych pracowniach według indywidualnych potrzeb. Prowadzone jest także wsparcie psychoterapeutyczne oraz rehabilitacja lecznicza w zakresie fizjoterapii.

Dane kontaktowe:

Warsztat Terapii Zajęciowej w Marianowie

Marianowo 5

18-421 Piątek

tel.: 86 219 29 80

Strona internetowa: www.nasz-cel.pl/

e-mail: wztmarianowo@o2.pl

3.3. Dom Pomocy Społecznej Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej im. Wiktorii Kowalewskiej w Łomży, oraz Filia Domu w Kownatach, gm. Piątnica.

Dom Pomocy Społecznej w Łomży im. Wiktorii Kowalewskiej rozpoczął działalność w 1993 roku. Placówka jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej opieki całodobowej o zasięgu ponadgminnym. Jest przeznaczony dla 30 kobiet i mężczyzn w podeszłym wieku. DPS jest prowadzony na zlecenie Powiatu Łomżyńskiego przez Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Łomży.

W dniu 24 marca 2015 r. Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Łomży uruchomił Filię Domu Pomocy Społecznej w Kownatach dla 20 osób (kobiet i mężczyzn) przewlekłe psychicznie chorych.

Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę za pobyt wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do DPS.

Decyzję o umieszczeniu w DPS wydaje Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży.

Do domu kieruje się na podstawie:

- Pisemnego wniosku osoby ubiegającej się o skierowanie do domu, złożonego do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na jej miejsce zamieszkania lub pobytu w dniu jej kierowania; za zgodą osoby ubiegającej się lub jej przedstawiciela

ustawowego wniosek może zgłosić inna osoba fizyczna lub prawna, a także powiatowe centrum pomocy rodzinie lub ośrodek pomocy społecznej;

- Rodzinnego wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu osoby ubiegającej się w dniu jej kierowania, zawierającego w szczególności pisemne stwierdzenie braku możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania przez rodzinę i gminę.

Na osoby skierowane do domów pomocy społecznej przed 1 stycznia 2004 roku, powiat otrzymuje dotację celową.

Osoby ponoszą miesięczną odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej w wysokości 70% posiadanego dochodu.

Dla osób skierowanych i umieszczonych w domach po 1 stycznia 2004 r., zgodnie z art. 60, ust. 1 ustawy o pomocy społecznej – pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania.

Opłatę za pobyt w domu wnoszą w kolejności:

- 1) mieszkaniec domu, nie więcej niż 70% dochodu,
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi, zgodnie z zawartą umową z gminą,
- 3) gmina, z której osoba została skierowana – w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej, a opłatą mieszkańca i rodziny.

Dane kontaktowe:

Dom Pomocy Społecznej im. W. Kowalewskiej

ul. Gen. Wł. Sikorskiego 222, 18 – 400 Łomża

Tel. 86 218 61 87

Strona internetowa: www.lomza-dps.pl

Adres poczty e-mail: biuro@lomza-dps.pl

Filia Domu Pomocy Społecznej w Kownatach

Kownaty 85, 18 – 421 Piątek

Tel. 86 218 97 44

3.4. Dom Pomocy Społecznej pw. św. Franciszka z Asyżu w Tykocinie prowadzony przez Caritas Diecezji Łomżyńskiej

Dom Pomocy Społecznej w Tykocinie rozpoczął działalność w 28 stycznia 1998 roku. Placówka jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej opieki całodobowej o zasięgu ponadgminnym. Jest przeznaczony dla 56 kobiet przewlekłe psychicznie chorych. DPS jest prowadzony na zlecenie Powiatu Łomżyńskiego przez Caritas Diecezji Łomżyńskiej.

Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę za pobyt wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do DPS.

Decyzję o umieszczeniu w DPS w Tykocinie wydaje Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży

Dom Pomocy Społecznej świadczy usługi: bytowe, opiekuńcze i wspomagające na poziomie obowiązującego standardu. Dom mieści się w zabytkowym dwu-kondygnacyjnym budynku poklasztornym zaadoptowanym na potrzeby DPS w 1997 roku. W placówce znajduje się sala rehabilitacyjna, pokój terapii zajęciowej, jadalnia, kaplica i pokoje mieszkalne 2 – 3 osobowe z łazienkami.

Dane kontaktowe:

Dom Pomocy Społecznej pw. Św. Franciszka z Asyżu w Tykocinie

16-080 Tykocin, ul. Klasztorna 1

tel. 85 718 72 37, fax. 85 718 76 87

e-mail: dpstykocin@interia.pl

4. Instytucje i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Tabela 5: Instytucje realizujące zadania na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie łomżyńskim.

<p><i>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży</i></p> <p>www.pcpr.powiatlomzynski.pl</p> <p>ul. Szosa Zambrowska 1/27, 18-400 Łomża</p> <p>tel. (86) 215-69-42, fax. (86) 215-69-70</p> <p>e-mail: pcprlomza@wp.pl</p>	<p><i>Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łomży</i></p> <p>ul. Dworna 23B, 18-400 Łomża</p> <p>tel./fax. (86) 216-64-56</p> <p>e-mail: wydzial.pzon@um.lomza.pl</p>
<p><i>Powiatowy Urząd Pracy w Łomży</i></p> <p>https://lomza.praca.gov.pl</p> <p>ul. Nowogrodzka 1, 18-400 Łomża</p> <p>tel. (86) 215-80-10</p> <p>e-mail: bilo@praca.gov.pl</p>	<p><i>Starostwo Powiatowe w Łomży</i></p> <p><i>Wydział Rozwoju Społeczno-Gospodarczego i Promocji</i></p> <p>www.powiatlomzynski.pl</p> <p>ul. Szosa Zambrowska 1/27, 18-400 Łomża</p> <p>tel. (86) 215-69-13, 215-69-14</p> <p>e-mail: edyta.zawojka@powiatlomzynski.pl</p>
<p><i>Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża</i></p> <p>http://www.gminalomza.pl</p> <p>ul. Marii Skłodowskiej – Curie 1a, 18-400 Łomża</p> <p>tel. (86) 216-48-80, fax. (86) 216-39-46</p> <p>e-mail: opsgmlomza@4lomza.pl</p>	<p><i>Ośrodek Pomocy Społecznej w Piątnicy</i></p> <p>www.opspiatnica.pl</p> <p>ul. Stawiskowska 10, 18-421 Piątnica</p> <p>tel. (86) 215-21-10</p> <p>e-mail: poczta@opspiatnica.pl</p>
<p><i>Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodzie</i></p> <p>ul. Łomżyńska 41, 18-414 Nowogród</p> <p>tel. (86) 217-55-61, fax. (86) 217-55-20</p> <p>e-mail: opsnowogrod@wp.pl</p>	<p><i>Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedwabnem</i></p> <p>ul. Żwirki i Wigury 3, 18-420 Jedwabne</p> <p>tel./fax. (86) 217-25-72</p> <p>e-mail: ops@jedwabne.pl</p>
<p><i>Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiźnie</i></p> <p>http://opswizna.megabajt.net.pl</p> <p>Pl. Kpt. Raginisa 35, 18-430 Wizna</p> <p>tel. (86) 219-60-56 wew. 11</p> <p>e-mail: gops_wizna@wp.pl</p>	<p><i>Ośrodek Pomocy Społecznej w Przytułach</i></p> <p>ul. Supska 10, 18-423 Przytuły</p> <p>tel. (86) 217-70-05</p> <p>e-mail: gopsprzytul@wp.pl</p>
<p><i>Ośrodek Pomocy Społecznej w Miastkowie</i></p>	<p><i>Ośrodek Pomocy Społecznej w Śniadowie</i></p>

<p>ul. Łomżyńska 32, 18-413 Miastkowo tel. (86) 217-49-93, fax. (86) 217-48-23 e-mail: ops.miastkowo@gmail.com</p>	<p>ul. Ostrołęcka 11, 18-411 Śniadowo tel. (86) 217-61-49 e-mail: ops@sniadowo.pl</p>
<p><i>Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbójnej</i> ul. Łomżyńska 64, 18-416 Zbójna tel. (86) 214-03-30, fax. (86) 214-00-51 e-mail: gops_zbojna@wp.pl</p>	<p><i>Warsztat Terapii Zajęciowej w Marianowie</i> www.nasz-cel.pl Marianowo 5, 18-421 Piątnica tel./fax. (86) 219-29-80 e-mail: wztmarianowo@o2.pl</p>
<p><i>Środowiskowy Dom Samopomocy w Kownatach</i> www.kownaty-osrodekwsparcia.pl Kownaty 85, 18-421 Piątnica tel. (86) 219-15-95 e-mail: ow_kownaty@wp.pl</p>	<p><i>Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Nr 1 w Łomży</i> ul. Szosa Zambrowska 1/27, 18 - 400 Łomża tel. (86) 215-69-47 e-mail: poradniapp1.lomza@poczta.fm</p>
<p><i>Dom Pomocy Społecznej pw. Św. Franciszka z Asyżu w Tykocinie</i> 16-080 Tykocin, ul. Klasztorna 1 tel. (85) 718-72-37, fax. (85) 718-76-87 e-mail: dpstykocin@wp.pl</p>	<p><i>Dom Pomocy Społecznej im. Wiktorii Kowalewskiej w Łomży</i> www.lomza-dps.pl ul. Gen. Wł. Sikorskiego 222, 18-400 Łomża tel. 86 218 61 87, fax. 86 218-23-28 e-mail: biuro@lomza-dps.pl</p> <p><i>Filia Domu Pomocy Społecznej</i> Kownaty 85, 18-421 Piątnica tel. 86 218-97-44</p>
<p><i>Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Łomży</i> ul. Szosa Zambrowska 1/27, 18-400 Łomża tel. (86) 219-90-18, fax. (86) 219-90-18 e-mail: zpozstat@wp.pl</p>	<p><i>Muzeum Przyrody w Drozdowie</i> www.muzeum-drozdowo.pl Drozdowo, ul. Główna 38, 18-421 Piątnica tel. 86 219-20-81 e-mail: muzeumdrozdowo@wp.pl</p>

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 6: Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

<p><i>Stowarzyszenie Wspierania Poradnictwa Obywatelskiego w Łomży</i></p> <p>ul. Szosa Zambrowska 1/27 lok. 215 18-400 Łomża</p> <p>Tel.: 86 216-48-79, Fax.: 86 216-48-79</p> <p>e-mail: bpolomza@o2.pl</p> <p>Strona: http://bpolomza.pl</p>	<p><i>Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Łomży</i></p> <p>ul. Mickiewicza 12, 18-400 Łomża</p> <p>Tel.: 86 218-23-97, Fax.: 86 218-23-97</p> <p>e-mail: tpdlomza@wp.pl</p> <p>Strona: http://tpd.org.pl</p>
<p><i>Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Oddział Powiatowy w Łomży</i></p> <p>ul. Niemcewicza 17/6, 18-400 Łomża</p> <p>tel. (86) 219-83-67</p> <p>Strona: http://diabetyk.org.pl</p>	<p><i>Polski Związek Niewidomych, Okręg Podlaski, Koło w Łomży</i></p> <p>ul. Nowa 2 lok. 437, 18-400 Łomża</p> <p>tel. 86 218-80-73</p> <p>Strona: http://pzn.org.pl</p>
<p><i>Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Łomży</i></p> <p>ul. Szosa Zambrowska 1/27, 18-400 Łomża</p> <p>tel. (86) 216-25-90, fax. (86) 216-25-90</p> <p>e-mail: lomza@pck.org.pl</p>	<p><i>Katolickie Stowarzyszenie „Pokój i Dobro” Oddział Pomocy Osobom z SM w Łomży</i></p> <p>Księcia Janusza I 4 lok. 50, 18-404 Łomża</p> <p>Tel.: 86 473-16-60</p>
<p><i>Stowarzyszenie „Rodzice Dzieciom Troski Specjalnej” w Marianowie</i></p> <p>www.nasz-cel.pl</p> <p>Marianowo 5, 18-421 Piątek</p> <p>tel./fax. (86) 219-29-80</p> <p>e-mail: wztzmarianowo@o2.pl</p>	<p><i>Caritas Diecezji Łomżyńskiej w Łomży</i></p> <p>ul. Rybaki 1, 18-400 Łomża</p> <p>tel. +48 (86) 216-29-92</p> <p>tel./fax: +48 (86) 216-29-38</p> <p>e-mail: lomza@caritas.pl</p>
<p><i>Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Łomży</i></p> <p>ul. Gen. Sikorskiego 222, 18-400 Łomża</p> <p>Tel.: 86 218-23-28</p> <p>e-mail: biuro@pkpslomza.pl</p> <p>Strona: www.pkpslomza.pl</p>	<p><i>Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Łomży</i></p> <p>ul. Szosa Zambrowska 1/27, 18-400 Łomża</p> <p>Tel: 86 216-27-84</p>

Źródło: opracowanie własne.

III. Analiza SWOT

W celu oceny potencjału wewnętrznego zasobów powiatu łomżyńskiego posłużono się metodą analizy SWOT, która jest bilansem słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń.

Mocne strony (wewnętrzne):

1. Zainteresowanie władz samorządowych oraz instytucji rozwiązywaniem problemów osób niepełnosprawnych,
2. Współpraca samorządów z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych,
3. Tworzenie programów i projektów długoterminowych skierowanych do osób niepełnosprawnych,
4. Stale wzrastająca dostępność architektoniczna instytucji publicznych m.in. oświatowych, zdrowotnych dla osób o obniżonej sprawności ruchowej,
5. Istniejące organizacje i stowarzyszenia pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych,
6. Większa świadomość społeczna mieszkańców dotycząca niepełnosprawności,
7. Większa świadomość osób niepełnosprawnych o ich uprawnieniach,
8. Dobre kwalifikacje zawodowe osób zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych,
9. Udzielanie dofinansowań do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych oraz dofinansowań do likwidacji barier funkcjonalnych i turnusów rehabilitacyjnych,
10. Dobry dostęp do poradnictwa specjalistycznego w ośrodkach powiatowych (psycholog, prawnik w PCPR, radca prawny w Starostwie Powiatowym w Łomży),
11. Funkcjonowanie domów pomocy społecznej różnego typu,
12. funkcjonowanie środowiskowego domu pomocy , warsztatów terapii zajęciowej

Słabe strony (wewnętrzne):

1. Występowanie niedostatku wśród społeczności osób niepełnosprawnych powiatu łomżyńskiego,
2. Zbyt mała ilość środków finansowych na realizację działań pomocowych i profilaktycznych,
3. Brak domów dziennego pobytu dla niepełnosprawnych,
4. Niewystarczająca liczba miejsc w warsztatach terapii zajęciowej i środowiskowym domu

samopomocy,

5. Brak oferty wytnieniowej dla rodzin osób niepełnosprawnych (rodziny wspierające i pomocowe dla osób niepełnosprawnych, niewystarczająca liczba dziennych ośrodków wsparcia, dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych niepełnosprawnych, niedostateczna liczba wolontariuszy, brak asystentów osób niepełnosprawnych w ofercie pomocowej jednostek pomocy społecznej i organizacji pozarządowych),
6. Niewystarczająca liczba miejsc w DPS,
7. Słabo rozwinięta edukacja rodzin osób niepełnosprawnych, w zakresie opieki nad niepełnosprawnymi członkami rodzin, przysługujących im praw,
8. Niewystarczające umożliwianie opiekunom osób niepełnosprawnych podnoszenie kwalifikacji,
9. Brak mieszkalnictwa chronionego i wspomaganego dla osób niepełnosprawnych,
10. Słaba komunikacja i transport w obszarach wiejskich,
11. Niewystarczająca oferta kompleksowej rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych,
12. Niska świadomość społeczna, związana z zatrudnieniem osób niepełnosprawnych,
13. Słabo rozwinięte potrzeby osób niepełnosprawnych w zakresie podejmowania pracy,
14. Brak efektywnego systemu, zapewniającego zatrudnienie osób niepełnosprawnych,
15. Słabo rozwinięty sektor ekonomii społecznej i niska aktywność w tym zakresie,
16. Bierność, bezradność, również postawy roszczeniowe wśród osób niepełnosprawnych,
17. Niewystarczający system zachęcania pracodawców do zatrudniania osób niepełnosprawnych,
18. Niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych,
19. Niedostateczna informacja o instytucjach i ich ofercie dla osób niepełnosprawnych (brak jednolitej powiatowej bazy danych o formach wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów),
20. Niedostateczna ilość środków na dofinansowania z funduszy PFRON,
21. Niski udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
22. Słaby dostęp do nieodpłatnych usług rehabilitacyjnych,
23. Brak systemowego wsparcia instytucjonalnego dla osób niepełnosprawnych,
24. Brak centrum organizacji pozarządowych,
25. Niski współczynnik udziału organizacji pozarządowych w konkursach i projektach rządowych, unijnych.

Szanse (zewnętrzne):

1. Współpraca pomiędzy powiatem a gminami w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych,
2. aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych przez społeczność lokalną,
3. akceptacja i zrozumienie potrzeb osób niepełnosprawnych,
4. możliwość tworzenia zakładów pracy chronionej, ZAZ na potrzeby zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
5. rozwój sektora ekonomii społecznej i wolontariatu,
6. wzmożona polityka Państwa ukierunkowana na problemy niepełnosprawnych – środki z PFRON,
7. zwiększenie liczby instytucji i organizacji, zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych,
8. szkolenia dla rodzin osób niepełnosprawnych w zakresie skutecznego sprawowania opieki,
9. aktywizacja społeczności lokalnej w sprawy osób niepełnosprawnych, tworzenie grup samopomocowych i wsparcia,
10. programy rządowe, skierowane do osób niepełnosprawnych,
11. okresowe badanie potrzeb osób niepełnosprawnych w powiecie z udziałem poszczególnych gmin, dostosowanie oferty pomocowej do rzeczywistych potrzeb i integracja działań w tym zakresie,
12. możliwość rozwoju mieszkalnictwa chronionego i wspieranego dla osób niepełnosprawnych,
14. stworzenie jednolitego systemu kierowania osób niepełnosprawnych do ośrodków wsparcia,

Zagrożenia (zewnętrzne):

1. Wykluczenie i marginalizacja osób niepełnosprawnych,
2. zaniedbania opiekuńcze wobec osób niepełnosprawnych przez rodziny, potencjalny wzrost liczby pensjonariuszy DPS,
3. niespójne i niestabilne przepisy prawa w obszarze rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych,
4. ograniczone środki finansowe na realizację działań pomocowych,
5. istniejące w dalszym ciągu stereotypy na temat osób niepełnosprawnych,
6. mała aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów.

IV. Cele programu oraz działania niezbędne do jego osiągnięcia.

CEL PRIORYTETOWY PROGRAMU

Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych umożliwiającym funkcjonowanie w społeczności lokalnej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Przyjęcie powyższego założenia zobowiązuje do podjęcia działań ukierunkowanych na :

- podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa na temat osób niepełnosprawnych,
- zapewnienie skutecznej pomocy medycznej, usług rehabilitacyjnych oraz wsparcie w środowisku w celu zapewnienia osobie niepełnosprawnej optymalnego poziomu funkcjonowania, samodzielności i niezależności,
- dążenie do zapewnienia środowiska wolnego od barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej z uwzględnieniem dostępu do środków transportu i informacji,
- zaspakajanie specjalnych potrzeb edukacyjnych,
- wspieranie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, a w szczególności na otwartym rynku pracy,
- zapewnienie możliwości pełnego uczestnictwa w kulturze, edukacji, uprawianiu sportu, korzystania z różnorodnych form rekreacji.

Znaczącą rolę przy wdrażaniu programu powinny pełnić organizacje pozarządowe, które zrzeszają osoby niepełnosprawne i ich rodziców/opiekunów oraz organizacje specjalizujące się w świadczeniu usług i realizacji zadań z zakresu wspierania osób niepełnosprawnych w różnych sferach życia.

CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Inicjowanie, prowadzenie i wspieranie działań zmierzających do likwidacji barier (m. in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych) utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym.
2. Rozwój usług rehabilitacyjnych, pomagających osiągnąć i utrzymać optymalny poziom niezależności i funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkiwania.
3. Integracja społeczna, zapobieganie społecznemu wykluczeniu - wspieranie aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym (kultura, sport, turystyka...)
4. Integracja i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1

Inicjowanie, prowadzenie i wspieranie działań zmierzających do likwidacji barier (m. in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych) utrudniających niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

Osoby niepełnosprawne mają takie same prawa jak wszyscy obywatele. Mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz do korzystania na zasadzie równości praw i obowiązków ustanowionych dla ogółu obywateli - bez względu na przyczynę, rodzaj i stopień niepełnosprawności.

Przepisy obowiązującego prawa zapewniają osobom niepełnosprawnym dostęp do wszelkich instytucji użyteczności publicznej, posiadanie maksymalnej swobody poruszania się, wstęp do budynków i środków transportu. Jednak w praktyce występują liczne bariery funkcjonalne, do których można zaliczyć:

- bariery architektoniczne - utrudnienia w korzystaniu przez osobę niepełnosprawną z budynków i otoczenia,
- bariery urbanistyczne - utrudnienia w korzystaniu z niezabudowanej przestrzeni publicznej,
- bariery w komunikowaniu się - utrudnienia w porozumiewaniu się między ludźmi i dostępie do informacji,

- bariery transportowe - utrudnienia w korzystaniu ze środków transportu, bariery techniczne - utrudnienia w korzystaniu z przestrzeni życiowej człowieka wskutek braku odpowiednio przystosowanych urządzeń technicznych.

Likwidacja istniejących barier pozwoli osobie niepełnosprawnej na aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.

Występujące bariery są przyczyną izolacji osoby niepełnosprawnej od otoczenia i uzależnienia jej od pomocy innych osób.

Należy więc podejmować działania zmierzające do usuwania występujących barier, które ograniczają lub uniemożliwiają jednostce samodzielne funkcjonowanie w środowisku. Włączenie się osób niepełnosprawnych do czynnego i aktywnego życia w społeczeństwie jest podstawowym warunkiem integracji społecznej.

Dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej należy stworzyć możliwość uczęszczania do ogólnie dostępnych placówek oświatowych.

Zadania:

1. Likwidacja barier architektonicznych, oraz technicznych w budynkach użyteczności publicznej, a w szczególności w placówkach edukacyjnych, zakładach opieki zdrowotnej, oraz mieszkaniach osób niepełnosprawnych.
2. Inicjowanie działań zmierzających do usuwania przeszkód utrudniających uczestnictwo i poruszanie się w obiektach użyteczności publicznej i budynkach mieszkalnych.
3. Tworzenie możliwości do korzystania ze sprzętu rehabilitacyjnego niezbędnego do funkcjonowania w społeczeństwie.
4. Inicjowanie i wspieranie finansowe działań różnych podmiotów zmierzających do podejmowania przedsięwzięć mających na celu zwiększanie integracji społecznej ze środowiskiem osób niepełnosprawnych.
5. Rozszerzanie usług dotyczących poradnictwa specjalistycznego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin - prawne, zawodowe, socjalne, psychologiczne.
6. Podejmowanie działań mających na celu rozpowszechnianie informacji dot. problemów osób niepełnosprawnych poprzez informacje w prasie lokalnej, prelekcjach, spotkaniach, stronie internetowej Starostwa, PCPR.
7. Inicjowanie działań zmierzających do stworzenia osobom niepełnosprawnym możliwości pełnego i aktywnego udziału w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji i turystyce.

8. Likwidacja barier transportowych i społecznych umożliwiających udział dzieci, młodzieży i dorosłych osób niepełnosprawnej.
9. Tworzenie i realizowanie programów pomocowych adresowanych do uczniów i studentów niepełnosprawnych.
10. Rozwój specjalistycznych usług wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

Działania:

1. Informowanie społeczności o możliwościach korzystania ze środków PFRON w celu likwidacji barier architektonicznych, transportowych, w komunikowaniu się.
2. Podejmowanie działań zmierzających do zmniejszenia barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji, w tym pomoc w:
 - a) zakupie środków transportu dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych dla jednostek powiatu, samorządów gminnych, organizacji pozarządowych,
 - b) zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego przez osobę niepełnosprawną samochodu,
 - c) zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
 - d) zakupie i utrzymaniu sprawności technicznej protez ortopedycznych,
 - e) utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
 - f) uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,
 - g) zakupie urządzeń brajlowskich i lektorskich,
 - h) zakupie specjalistycznego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem, oraz szkolenia w zakresie jego obsługi,
 - i) opłacie za pobyt dziecka osoby niepełnosprawnej w żłobku lub w przedszkolu.
3. Podejmowanie działań dotyczących zaopatrzenia w przedmioty techniczne, umożliwiające komunikowanie się z otoczeniem.
4. Podejmowanie działań zmierzających do likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.
5. Podejmowanie działań do przystosowania środowiska pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych.
6. Rozwój usług Środowiskowego Domu Samopomocy w Kownatach.

7. Usprawnienie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w Marianowie pod potrzeby osób niepełnosprawnych.
8. Zainicjowanie utworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej.

Oczekiwane rezultaty:

1. Wzrost liczby obiektów użyteczności publicznej pozbawionych barier architektonicznych.
2. Wzrost ilości mieszkań pozbawionych barier, przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
3. Likwidacja barier utrudniających osobom niepełnosprawnym poruszanie się po najbliższym terenie.
4. Likwidacja barier architektonicznych, transportowych, społecznych w szkołach.
5. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych uczęszczających do placówek specjalistycznego wsparcia (Warsztatu Terapii Zajęciowej, Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi) i rehabilitacyjnych oraz uczestniczących w życiu społecznym.
6. Objęcie pomocą finansową uczniów.
7. Większa samodzielność i niezależność osób niepełnosprawnych.
8. Zmniejszenie ilości osób pozostających w domu z powodu barier architektonicznych i komunikacyjnych.
9. Swobodne przemieszczanie się środkami transportu przez osoby niepełnosprawne.
10. Podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie niepełnosprawności.
11. Poszerzenie zakresu wiedzy osób niepełnosprawnych na temat dostępnych form pomocy.
12. Wzrost zainteresowania społeczności lokalnej problemami osób niepełnosprawnych.
13. Zwiększenie ilości imprez (kulturalnych sportowych, rekreacyjnych) z udziałem osób niepełnosprawnych.
14. Zwiększenie wykorzystania potencjału osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia.
15. Wzrost zainteresowania społeczności lokalnej problemami osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba przeprowadzonych likwidacji barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej.

2. Liczba przeprowadzonych likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych.
3. Liczba przeprowadzonych likwidacji barier komunikacyjnych.
4. Liczba zorganizowanych imprez oraz różnorodność form aktywnego spędzania czasu,
5. Liczba informacji o działaniach osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia, promujących pozytywny wizerunek osób niepełnosprawnych.
6. Liczba placówek oświatowych bez barier.
7. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego.

CEL SZCZEGÓŁOWY 2

Rozwój usług rehabilitacyjnych, pomagających osiągnąć i utrzymać optymalny poziom niezależności i funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkiwania.

Wczesne wykrywanie, diagnozowanie, interwencja i stymulacja mogą znacznie ograniczyć skutki niepełnosprawności oraz zwiększyć sprawność organizmu.

Zgodnie z definicją zapisaną w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997r. O rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1172, z późn. zm.) „Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej”.

Rehabilitacja powinna być dostępna, wcześnie zapoczątkowana oraz kompleksowa.

Rehabilitacja powinna również:

- przywracać osobom niepełnosprawnym zdolność do wykonywania samodzielnie podstawowych codziennych czynności,
- przygotować do samodzielnego życia w społeczeństwie,
- stworzyć warunki i możliwości kontaktów ze środowiskiem społecznym, dostarczyć środki techniczne, przedmioty ortopedyczne, sprzęt rehabilitacyjny, który ułatwia funkcjonowanie w życiu codziennym,
- przygotować do podjęcia pracy zawodowej,

- umożliwić zatrudnienie stosownie do posiadanych kwalifikacji i niepełnosprawności.

Zadania

1. Uświadamianie potrzeb wdrażania wczesnej rehabilitacji.
2. Stwarzanie możliwości kontynuowania rehabilitacji w domu oraz możliwości korzystania z usług rehabilitacyjnych w miejscu zamieszkania.
3. Tworzenie grup psychoterapeutycznych i samopomocowych dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
4. Rehabilitacja zawodowa w zakresie inicjowania i organizowania stanowisk pracy uwzględniających rodzaj niepełnosprawności.
5. Stworzenie warunków do zaspokajania podstawowych potrzeb osób niepełnosprawnych w zakresie dostępności do niezbędnych pomocy technicznych, sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego.
6. Rozwój poradnictwa specjalistycznego: medycznego, socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego.

Działania:

1. Podejmowanie działań na rzecz tworzenia sieci placówek wsparcia dziennego.
2. Podejmowanie działań zmierzających do doposażenia w sprzęt rehabilitacyjny placówek i instytucji zajmujących się rehabilitacją osób niepełnosprawnych.
3. Zapewnienie środków kompensujących utratę danej funkcji organizmu, w tym zwłaszcza środków technicznych m.in. przedmiotów ortopedycznych, pomocniczych, rehabilitacyjnych ułatwiających osobom niepełnosprawnym przystosowanie i readaptację społeczną.
4. Wspieranie działań instytucji i organizacji prowadzących rehabilitację leczniczą, społeczną i zawodową.
5. Rozpowszechnianie aktualnych informacji na temat dostępnych w środowisku lokalnym usług rehabilitacyjnych, programów działań i form pomocy osobom niepełnosprawnym w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i leczniczej.
6. Inicjowanie tworzenia wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.
7. Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz zwiększenia dostępności do usług rehabilitacyjnych.
8. Promowanie zadań instytucji i placówek zajmujących się rehabilitacją społeczną, zawodową i leczniczą.

9. Rozwijanie poradnictwa dla osób niepełnosprawnych.

Oczekiwane rezultaty:

1. Stworzenie środowiska przyjaznego osobom niepełnosprawnym.
2. Wzrost świadomości wśród osób niepełnosprawnych w zakresie potrzeby podejmowania wczesnej i kompleksowej rehabilitacji.
3. Zwiększanie dostępności oraz ilości osób korzystających z różnych form usług rehabilitacyjnych.
4. Utworzenie nowych placówek opiekuńczo rehabilitacyjnych i doposażenie już istniejących.
5. Utworzenie placówek poradnictwa specjalistycznego.
6. Utworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba osób niepełnosprawnych, którym dofinansowano zakup sprzętu rehabilitacyjnego.
2. Liczba doposażonych placówek rehabilitacyjnych.
3. Liczba osób niepełnosprawnych, którym dofinansowano zakup przedmiotów ortopedycznych, pomocniczych, rehabilitacyjnych.
4. Liczba osób objętych rehabilitacją zawodową.
5. Liczba osób korzystających z rehabilitacji społecznej.
6. Liczba akcji promujących wczesną i kompleksową rehabilitację.
7. Liczba osób, których wzrosła aktywność społeczna lub zawodowa.

CEL SZCZEGÓŁOWY 3

Integracja społeczna, zapobieganie społecznemu wykluczeniu - wspieranie aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym (edukacja, kultura, sport, turystyka)

Osoby niepełnosprawne to tacy sami beneficjenci wszystkich praw jak i osoby pełnosprawne. Aby zagwarantować im te prawa należy podejmować działania oraz stworzyć system wyrównywania szans i tworzenie warunków umożliwiających im korzystanie z wszelkich praw przysługujących wszystkim obywatelom.

Równość szans polega na eliminacji wszelkich przeszkód (fizycznych, finansowych, socjalnych, psychologicznych) utrudniających lub zniechęcających osoby niepełnosprawne do aktywnego udziału w życiu społecznym. Należy podejmować działania przeciwdziałające zjawiskom odrzucenia, alienacji, marginalizacji. Aby przeciwdziałać wymienionym niepożądanym zjawiskom należy inspirować rozwój ruchu społecznego- lokalnego, wspierać organizacje pozarządowe, które podejmują działania na rzecz poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, w tym kultura, sport, turystyka. Stworzenie możliwości uczestnictwa w życiu publicznym, kulturalnym, sportowym oraz rekreacji i turystyce podnosi znacznie jakość ich funkcjonowania w codziennym życiu. Ich aktywna działalność we wszystkich dziedzinach życia łamie stereotypy jakie funkcjonują w społeczeństwie na temat osób niepełnosprawnych i buduje pozytywny wizerunek tych osób.

Akceptacja ze strony środowiska, w którym funkcjonują eliminuje u nich poczucie odrzucenia i marginalizacji.

Należy podejmować różnorakie działania na rzecz osób niepełnosprawnych mające doprowadzić do samodzielności jednostek, ich niezależności finansowej i pełnej integracji ze społeczeństwem.

Integracja wyraża się przez akceptację i dostrzeganie miejsca osób niepełnosprawnych w społeczeństwie, dostrzeganiu ich potrzeb życiowych, zawodowych i edukacyjnych.

Celem integracji jest umożliwienie osobom poszkodowanym na zdrowiu prowadzenia normalnego życia na tych samych zasadach jak innym członkom określonych grup społecznych.

Osoby niepełnosprawne mają prawo do zagwarantowania im pełnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej tak by miały możliwości wykorzystania swego potencjału. Należy umożliwić im dostęp do biur, instytucji, ośrodków kultury i usług z nią związanych oraz zapewnić możliwość uprawiania sportu i rekreacji.

Zadania

1. Podniesienie wiedzy społeczeństwa na temat praw przysługujących osobom niepełnosprawnym.
2. Promocja pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych.
3. Podnoszenie świadomości społecznej osób niepełnosprawnych w zakresie przysługujących im praw i możliwości uczestnictwa w życiu społecznym.

4. Upowszechnianie aktualnych informacji na temat dostępnych programów i form pomocy dla osób niepełnosprawnych, ich rodzin i podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
5. Wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych: poprzez zwiększenie dostępu do edukacji.
6. Stworzenie możliwości uczenia się i rozwoju każdego dziecka niepełnosprawnego w integracyjnej grupie przedszkolnej i klasie szkolnej (wczesna integracja).
7. Prowadzenie działań edukacyjnych wśród uczniów oraz rodziców i opiekunów uczniów pełnosprawnych w zakresie rozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych i przestrzegania ich praw.
8. Organizowanie procesu kształcenia uczniom niepełnosprawnym dostosowanego do indywidualnych możliwości.
9. Podejmowanie działań mających na celu zapewnienie osobom niepełnosprawnym możliwości uprawiania sportu i turystyki.
10. Popularyzacja osiągnięć artystycznych i sportowych osób niepełnosprawnych.
11. Promowanie wypoczynku i rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych, wczasach rodzinnych, imprezach integracyjnych itp.
12. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie integracji społecznej.
13. Podejmowanie działań na rzecz aktywnej integracji społecznej, zawodowej, zdrowotnej, edukacyjnej osób niepełnosprawnych w ramach projektów realizowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.
14. Podejmowanie działań na rzecz aktywnej integracji i wyrównywania szans osób niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
15. Edukacja społeczeństwa poprzez wydawanie broszur, ulotek, plakatów i artykułów o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych.
16. Udział w projektach, programach, konkursach i pozyskiwanie środków finansowych na działania z zakresu aktywnej integracji ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i innych źródeł finansowych.
17. Organizowanie imprez, wystaw, aukcji, olimpiad i przeglądów artystycznych dla osób niepełnosprawnych i z ich udziałem.
18. Organizowanie imprez integracyjnych z okazji różnych rocznic i uroczystości.

19. Przeciwdziałanie izolacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej poprzez organizowanie imprez integracyjnych na terenie szkoły i w środowisku lokalnym.
20. Pobudzanie aktywności osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie im udziału w turnusach rehabilitacyjnych, wycieczkach itp.
21. Objęcie osób niepełnosprawnych treningami usamodzielnienia i zaradności osobistej i włączenie ich do aktywnego życia w społeczności lokalnej.
22. Włączanie organizacji pozarządowych do działań na rzecz integracji osób niepełnosprawnych.

Działania:

1. Edukacja społeczeństwa poprzez wydawanie broszur, ulotek plakatów i artykułów o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych.
2. Promocja osiągnięć zawodowych, artystycznych, sportowych osób niepełnosprawnych celem ukształtowania w społeczeństwie pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych.
3. Opracowanie i opublikowanie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych.
4. Opracowanie i realizacja projektów i programów oraz pozyskiwanie środków na aktywną integrację osób niepełnosprawnych w ramach programów, projektów i konkursów finansowych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.
5. Udział w projektach, programach, konkursach i pozyskiwanie środków finansowych na działania z zakresu aktywnej integracji ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i innych źródeł finansowych.
6. Organizowanie imprez integracyjnych z okazji różnych rocznic i uroczystości.
7. Udostępnianie obiektów sportowych, rekreacyjnych, wystawowych dla promowania działalności osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia.
8. Przeciwdziałanie izolacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej poprzez organizowanie imprez integracyjnych na terenie szkoły i środowisku lokalnym.
9. Wyszukiwanie, wspieranie i rozwijanie talentów i uzdolnień osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach twórczości artystycznej.
10. Włączanie organizacji pozarządowych do działań na rzecz integracji osób niepełnosprawnych.

Oczekiwane rezultaty.

1. Zmiana świadomości społeczeństwa dotycząca osób niepełnosprawnych.
2. Utrwalenie pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych w świadomości społecznej.
3. Wzmocnienie poczucia własnej wartości wśród osób niepełnosprawnych.
4. Wzmocnienie systemu wsparcia procesu edukacyjnego dzieci z niepełnosprawnością.
5. Rozszerzenie zakresu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w ramach aktywnej integracji.
6. Zwiększenie ilości imprez z udziałem osób niepełnosprawnych.
7. Zwiększenie wykorzystania potencjału osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia.
8. Opracowanie, wydawanie i aktualizowanie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych.
9. Zintegrowanie współpracy instytucji lokalnych działających na rzecz osób niepełnosprawnych
10. Wzrost zainteresowania społeczności lokalnej problemami osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki osiągnięcia celu.

1. Liczba osób uczestniczących w programach i w projektach.
2. Liczba dzieci, które otrzymały wsparcie w procesie edukacyjnym.
3. Liczba wystaw, koncertów dotyczących twórczości artystycznej osób niepełnosprawnych.
4. Liczba imprez integracyjnych.
5. Liczba osób skierowanych na turnusy rehabilitacyjne.
6. Liczba informacji o działaniach osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia, promujących pozytywny wizerunek osób niepełnosprawnych.

CEL SZCZEGÓŁOWY 4

Integracja i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne mają prawo do podjęcia zatrudnienia z uwzględnieniem ich indywidualnych predyspozycji wynikających z rodzaju niepełnosprawności oraz kwalifikacji.

Praca zawodowa zapewnia pełne uczestnictwo w życiu społecznym gdyż:

- zapewnia niezależność materialną,
- wzmacnia poczucie własnej wartości,
- zapewnia kontakty społeczne i udział w życiu społeczności lokalnej.

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Bezrobocie dotyka szczególnie osoby niepełnosprawne, które z racji swej niepełnosprawności, niskich kwalifikacji zawodowych i braku odpowiednich ofert pracy mają nikłe szanse na otrzymanie zatrudnienia. Należy podejmować działania zmierzające do wyrównywania szans zatrudniania i aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Zatrudnianie osób niepełnosprawnych w naszym powiecie wymaga utrzymania sprawdzonych i istniejących już rozwiązań w tym zakresie, ale również rozwoju nowych form szkolenia, kształcenia i zatrudnienia dostosowanych do ciągle zmieniającego się rynku pracy. Należy propagować, wspierać prowadzenie samodzielnej działalności gospodarczej, propagować ten rodzaj działalności oraz szkolić w jaki sposób rozpocząć tego typu działalność.

Należy podjąć również wysiłek w celu utrzymania pracy przez już zatrudnione osoby niepełnosprawne.

Zadania

1. Propagowanie oraz tworzenie programów aktywnego pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych.
2. Propagowanie korzystnych warunków i zasad korzystania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przy tworzeniu stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.
3. Popularyzowanie wśród osób niepełnosprawnych możliwości uzyskania środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie

wkładu do spółdzielni socjalnej dofinansowywanej ze środków PFRON lub innych źródeł.

4. Podejmowanie działań na rzecz poszerzenia oferty szkoleniowej dla osób niepełnosprawnych.
5. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie zatrudnienia osób niepełnosprawnych poprzez tworzenie, przystosowanie stanowisk pracy, adaptację pomieszczeń i urządzeń do potrzeb osób niepełnosprawnych, zatrudnienie pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu oraz stosowanie instrumentów i usług rynku pracy.
6. Tworzenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
7. Upowszechnianie informacji ułatwiających zakładom pracy tworzenie i wyposażenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
8. Upowszechnianie informacji o możliwości aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych ze środków min. PFRON, UE.
9. Upowszechnianie informacji o możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy oraz o korzyściach z jakich może skorzystać pracodawca.
10. Rozwój doradztwa zawodowego w Powiatowym Urzędzie Pracy w zakresie doboru kierunku szkolenia, planowania ścieżki kariery zawodowej.
11. Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz tworzenia i rozwoju warsztatów terapii zajęciowej, powiatowego ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zakładu aktywności zawodowej, spółdzielni socjalnych.
12. Organizowanie doradztwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych.
13. Rozwijanie przedsiębiorczości wśród osób niepełnosprawnych, w tym przedsiębiorczości z zakresu ekonomii społecznej
14. Wspieranie zatrudnienia osób niepełnosprawnych

Działania

1. Przygotowywanie ulotek, broszur informacyjnych oraz podawanie informacji w lokalnej prasie dla pracodawców o preferencyjnych warunkach w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy, zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz o zasadach korzystania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
2. Upowszechnianie programów na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

3. Szkolenie i przekwalifikowanie osób niepełnosprawnych dostosowane do ich możliwości, a także zgodne z potrzebami lokalnego rynku pracy.
4. Przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.
5. Zwiększenie zatrudnienia poprzez tworzenie, przystosowanie stanowisk pracy, adaptację pomieszczeń i urządzeń do potrzeb osób niepełnosprawnych, zatrudnienie pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu.
6. Organizowanie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie i przekwalifikowanie oraz promowanie różnych form zatrudnienia.
7. Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.
8. Wypracowanie współpracy wszystkich podmiotów zajmujących się rehabilitacją zawodową.
9. Wspieranie zatrudnienia osób niepełnosprawnych - pomoc finansowa dla osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą lub ją prowadzących
10. Prowadzenie ewidencji osób niepełnosprawnych pozostających bez zatrudnienia
11. Określenie potrzeb zawodowych wśród osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP i udzielanie porad indywidualnych i zbiorowych
12. Nauka umiejętności poszukiwania pracy.
13. Wspieranie w tym finansowe pracodawców chcących zatrudnić osoby niepełnosprawne

Oczekiwane rezultaty

1. Rozszerzenie oferty szkoleniowej dla osób niepełnosprawnych.
2. Zwiększenie liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych, w tym na otwartym rynku pracy.
3. Zwiększenia liczby osób przeszkolonych.
4. Zwiększenie liczby stanowisk organizowanych przy udziale środków PFRON, UE oraz innych źródeł.
5. Zwiększenie liczby osób niepełnosprawnych korzystających z doradztwa zawodowego.
6. Wzrost szans osób niepełnosprawnych na zatrudnienie zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami i predyspozycjami.
7. Zwiększenie liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych zgodnie z ich kwalifikacjami.

8. Utworzenie w powiecie łomżyńskim zakładu aktywności zawodowej,
9. Tworzenie i rozwój już istniejących spółdzielni socjalnych.

Wskaźniki osiągnięcia celu

1. Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych na otwartym rynku pracy.
2. Liczba osób niepełnosprawnych podejmujących działalność gospodarczą.
3. Liczba utworzonych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.
4. Liczba osób niepełnosprawnych podwyższających kwalifikacje, szkolących się lub przekwalifikowujących się .
5. Liczba zakładów aktywności zawodowej i spółdzielni socjalnych.
6. Liczba osób zatrudnionych w zakładach aktywności zawodowej i spółdzielniach socjalnych.
7. Liczba warsztatów terapii zajęciowej.
8. Liczba uczestników warsztatów terapii zajęciowej.

V. Podmioty współpracujące przy realizacji programu.

Samorząd powiatowy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, samorządy gminne, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, wolontariusze, media, sponsorzy.

VI. Koszty realizacji programu, źródła finansowania i monitoring.

1. Źródła finansowania:

- a) środki PFRON,
- b) środki budżetu państwa,
- c) środki Europejskiego Funduszu Społecznego,
- d) środki własne powiatu,

- e) środki własne bezpośrednich realizatorów poszczególnych zadań programu,
- f) środki pozyskane z innych źródeł,

2. Zasady kontroli przebiegu realizacji programu:

- a) monitorowanie przebiegu realizacji programu poprzez badanie sprawozdań sporządzanych przez bezpośrednich realizatorów zadania,
- b) sporządzanie rocznych raportów z realizacji programu.

Podsumowanie

„Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2019 - 2024” jest dokumentem perspektywicznym, przewidzianym do realizacji w okresie 6- letnim.

Cele zapisane w programie charakteryzują się dużym stopniem ogólności, ale w oparciu o nie istnieje możliwość tworzenia projektów szczegółowych, dotyczących wąskiego wycinka zagadnień ujętych w programie.

Program jest dokumentem otwartym. Może być zmieniany i aktualizowany w zależności od występujących potrzeb. Jest dokumentem o charakterze interdyscyplinarnym, którego wdrażanie wymaga współpracy wielu partnerów społecznych, w tym samorządu powiatowego i samorządów gminnych, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, instytucji oświaty, kultury, sportu i turystyki, jednostek służby zdrowia, organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, podmiotów zajmujących się aktywizacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych i ich rehabilitacją.

Na terenie Powiatu Łomżyńskiego różne instytucje podejmują liczne działania na rzecz osób niepełnosprawnych mające na celu zminimalizowanie skutków niepełnosprawności i poprawę jakości życia osób z różnymi dysfunkcjami.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że w środowisku lokalnym samorządy oraz instytucje, organizacje pozarządowe, placówki pomocy społecznej, oświatowe, służby zdrowia integrują swoje działania skierowane do tych osób. Przynosi to wymierne efekty w postaci zabezpieczenia socjalnego, likwidacji barier funkcjonalnych, wzrostu liczby osób korzystających z pozamaterialnych form pomocy.

Zakres realizacji zadań ujętych w programie uzależniony będzie od wielkości środków finansowych Samorządu Powiatowego a także środków samorządów gminnych. Będzie to

zależne również od wielkości środków własnych podmiotów realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych zlecane do realizacji przez samorządy.

Część zadań zapisana w programie możliwa będzie do realizacji ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazywanych corocznie Samorządowi Powiatowemu na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., poz. 1172, z późn. zm.). Również od wielkości tych środków zależy zakres realizacji zadań zaplanowanych w programie.

Przewiduje się także możliwość ubiegania się o środki na działania skierowane do osób niepełnosprawnych z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz w ramach realizacji programów ogłaszanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej i Wojewodę Podlaskiego.